

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung - Uprava in uredništvo: Puccinijeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich - Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich - Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
- Posamezna številka Cent. 80.

Proti komunizmu na Dolenjskem

Velik zbor v Novem mestu, ki je že med kratko komunistično zasedbo doživel mnogo gorja in spoznalo pravi obraz »Osvobodilne fronte«

Novo mesto, 5. decembra.

Veliko protikomunistično zborovanje, ki je bilo nedavno v Ljubljani, je močno odmevalo po vsej pokrajini. Vsi poštenci in narodno zavedni ljudje so s prijetno zavestjo v sru, da še živijo med nami pogumni čuvarji slovenskih domov in njihovih tisočletnih tradicij, poslušali poročila o besedi, ki se je širila iz Ljubljane. Novomeščani, osvobodjeni nedavno iz duševnega objema uničevalnih »osvoboditeljev«, so čutili, da so sedaj dolžni tudi oni z jasno in soglasno obsodbo podpreti ta glas in tako še bolj dvigniti svetle upe, ki jih gradi naš narod na to svoje protikomunistično gibanje.

Protikomunistično zborovanje je bilo v Novem mestu prejšnjo nedeljo. Zborovalci, ki so do kraja napolnili zborovalno dvorano, so odločno obsodili vse komunistično početje, vse njihovo nasilje, gorje in nesrečo, ki ga je moralo pretrpeti naše ljudstvo. Dvorana bivšega Sokolskega doma je ves čas neprestano odmevala od ogorčenja zborovalcev, ki so ob navdušujočih govorih govornikov dajati duška svojemu čustvom.

Zborovanje je vodil visokošolec Peter Kalan. Po otvoritvi, petju himne »Hej Slovenci« in pozdravu vsem zastopnikom vojaških in civilnih oblasti, je stopil na oder ravnatelj Ivan Dolenc. V svojem govoru je med drugim dejal:

»Komunizem hodi po svetu kakor bolezen in ne prizaneša nobenemu narodu. Ljudje pričakujejo neko zlato dobo, nek raj na zemlji, ki ga pa nikjer ni, najmanj pa tam, od koder ga ljudje pri nas pričakujejo. Med delom naših ljudi vlada neka zaverovanost v razmere na vzhodu, češ od tam bo prišlo odrešenje. Pri nas poznamo komunizem v praksi po naših tolovajih. Spoznavamo ga po njegovih sadovih. Ti sadovi so: umor, rop, požig, zlasti pa — laž. Ne more nam nihče zameriti, če se vsi bojimo drevesa, ki rodi take sado-ve, in če si ne moremo misliti, da bi nas mogli osrečiti ljudje, ki so sejali povesod, kamor so prišli, toliko gorja.«

Med splošnim navdušenjem je zaključil:

»Za vsako zimo pride pomlad, za vsakim dežjem posije sonce. Tudi za nočjo našega naroda bo zažarelo jutro svobode in veselja, naš narod bo šel v lepše življenje in nad njegovo bodočnostjo bodo bežali kot angeli varuhi naši mučenci, naši veliki posredovalci pri Kralju vseh Kraljev!«

Govor ravnatelja Dolenca, nekdanjega Krekovega učenca in sodelavca, je odločno pokazal pot, po kateri moramo Slovenci hoditi, da rešimo našo narodno suknjost. V imenu slovenskih žen in deklet je nato govorila gospa Marija Premrov-va, ki se ji je priključil kot tretji govornik akademik Luka. Vse zborovalce je za zaključek razvnel eden govor domobranskega komandirja Orana — Draga Furlana, ki so mu zborovalci kot predstavniku domobranstva prirejali navdušene ovacije.

Zborovanje je zelo dvignilo samozavest Novomeščanov. Bilo pa je to toliko bolj potrebno, saj je Novo mesto v nedavni zasedbi zelo trpe- lo pod nasilnostjo komunistov. Razen večmili- jonske materialne škode, ki jo danes v celoti niti ni mogoče natančno preценiti, je med ko- munističnim terorjem mnogo meščanov izgubilo svoje življenje.

Kolikor je doslej znano, so komunisti pomorili naslednje ljudi: posestnika iz Podgore pri Prečni Cervani, tajnika na novomeškem glav- stvu Vebleta, Ivana in Franca Jakoba iz Stične, Jožeta Pavliča, višjega računskega inšpektorja iz Grma, občinskega tajnika Armenija v Topli- cah, brata Mikec iz Malega Slavnika, posestni- ka Antona Zajca, Jožeta Podržaja in I. Pe- roviča.

Posredne žrtve njihovega nepremišljenega po-

četja pa so: Franc Poženej iz Logatca, Jožeta Lindiča iz Brezovice pri Smarjeti, Marija Malo- vičeva, podjetnikova žena iz Novega mesta in njena hči Stana, elektromonter Viljem Sedej z ženo Katarino in sinom Ladislavom, finančni stražnik Andrej Kolar, zasebnik Edvard Rosen- wasser, poklicni gasilec Alojzij Klemenc, profe- sorjeva žena Bogomila Sekolec in njena hči Marija, gospođinja Marija Kilerjeva in njena hči Milena, mizarjeva žena Slavka Mirtičeva in njena sinova Alojzij in Zlatko, poklicni gasilec Stanko Kmet, zvančnica Frančiška Finžgarjeva in zasebnica Marija Finžgarjeva, pisarniški po- močnik Rudolf Knol in sin tiskarja Zdenko Knol, gasilec Franc Sulc, sin bančnega uradnika Joško Tratnik, zasebnica Alojzija Zaletelj, za- sebnica Amalija Rusova, vdova šolskega nadzor- nika Jakobina Ganglova, žena sodnega uradnika Marija Artačeva, bolniška služkinja Marija Go- lbova, upokojenec finančne kontrole Anton Mu- škatelec in njegova žena Terezija, okrajni gla- var Ferdinand Logar z ženo Alojzijo in hčerko Edito, učenka Lizika Kamerjeva in žena lekar- narja Lija Kamerjeva, Marija Maverjeva, Ma- rija Turkova, Ana Dolenskovala, Marija Turkova, rojena Ganglova, Terezija Luzarjeva, Amalija Gašperšičeva, umetnosti zgodovinar Jože Gre- gorič, zdravnica dr. Vera Stolfova, žena pošt- nega uradnika Ana Kokovica in njena hči Metka, Marija Küsslova, posestnikova in župa- nova hči Milka Povšetova iz Mirne Peči, zidar- jeva žena Monika Trobčeva in njena hči Ida, mizar Milko Malovič, postrežek Robert Romih, delavec Janez Eršte, diljak Anton Jurak, Jože Osredek, Alojzij Perše, Franc Kumer, Alojzij Jerič, Martin Tičar in nekaj neznancev.

Kot junaki so v borbi proti komunistom padli naslednji zavedni fantje: Alojzij Umek, Rudolf Frankovič, Martin Znidaršič, Josip Jarc, Franc Bende, Drago Rogelj, Stanislav Gorišek, Franc Pavlič, Josip Berkopec, Janez Znidaršič, Josip Klemenčič, Leopold Debevc, Alojzij Levičar, Franc Bakše, Anton Udovč, Franc Smrekar, Jože Pirc, Anton Per, Milan Drnovšek, Jože Ba- hovec in Ivan Zonta.

Komunisti so umorili vipavskega župana

Iz Vipave je prišla pretekli teden žalostna vest, da so tamkaj umorili uglednega župana, odvetnika dr. Emila Petriča, ki je nanj oddal neznanec tri strele in ga smrtno zadel. Dr. Pe- trič je prevzel župansko dolžnost po badoljev- skem zlomu na splošno željo vseh prebivalcev vipavskega trga. Z njim je občinska uprava po dolgem razdobju prešla v slovenske roke.

Ljudstvo splošno obsoja umor in je to poka- zalo tudi z veliko udeležbo pri pogrebu. Umor dr. Emila Petriča je dokaz, da so med hotenji naše ljudstva na Primorskem in hotenjem »vo- diteljeva, ki se mu vsiljujejo iz komunističnih vrst v gozdovih, nepremostljiva nasprotja.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

O stanju na bojiščih nam je podalo nemško vojno poročilo v torek 7. t. m. naslednjo sliko:

Na Krimu včeraj popoldne Sovjeti niso več na- daljevali s svojimi brezuspešnimi napadi severno- vzhodno od Kerča. Napad rumunskih čet proti sovražniškemu mostišču južno od Kerča dobro napreduje.

V velikem Dnjeprovem kolenu je sovražnik vče- raj še vedno napadal. Njegovi polzkusi prodora so se izjalovili v ogorčenih bojih. Južnozapadno

Popravljanje podmornice v tropičnem mor- ju. Pri ograji topovskega podstavka je na- stala okvara, ki jo popravljata dva vojaka strojnškega osebja na bojnem pohodu sre- di Atlantika.

od Dnjepropetrovska je bila v protinapadu razen majhnih ostankov uničena sovražniškova bojna skupina. Južnozapadno od Kremenčuga so naše čete prestregle v srditih bojih napade sovražni- kovih pehotnih in oklopnih sil.

Pri Čerkasih so izvedli včeraj Sovjeti zgolj ne- kaj slabotnejših napadov. Na področju severno- vzhodno od Žitomira so zavzele nemške pehotne in oklopne sile v napadu večje število krajev.

Z ostalega vzhodnega bojišča javljajo zgolj o krajevnih bojih.

Letalstvo je z dobrim uspehom napadlo sovjet- ski oskrbovalni promet na cestah in železnih ter zbirališča čet na področju pri Kijevu.

52. jata lovskega letala je dosegla 4. decembra svojo 8000. zmago.

V južni Italiji se je povečala silovitost bojev v gorskem predelu zapadno od Mignana. Hudi napadi nadmočnih severnoameriških čet so se me- njali z lastnimi protinapadi, tekom katerih je nekaj viš- n večkrat menjalo lastnika. Boji so še v polnem teku.

Z vzhodnega odseka-bojišča javljajo o živahnih spopadih prednjih straž.

5. in 6. decembra je bilo sestreljenih nad Sredo- zemskim morjem in nad zasedenimi zapadnimi ozemlji 25 sovražnih letal, med njimi 17 težkih štirimotornih bombnikov.

Silovitost bojev na vzhodnem bojišču je pre- tekli teden nekoliko popustila. Le v nekaterih pre- delih so kljub težavnim vremenskim in krajevnim okoliščinam trajale trde borbe še naprej. Nemške čete se niso omejele zgolj na obrambo, temveč so prehajale tudi v giblivo boje ali protinapade, in so prizadevale sovjetom hude izgube. Letalstvo je nadaljevalo napade na zbirališča sovjetskih čet in doseglo lepe uspehe. Na Hersonskem mostišču so bili boljševiki odrinjeni nazaj, njihovi bunkerji pa porušeni. Hudi obrambni boji so se razvili se- verozapadno od Krvega roga. Južno od Kremen- čuga je napadel sovražnik z močnimi silami, ven- dar se je napad izjalovil zaradi nemškega odpora. Nemške čete so imele nove uspehe pri Čerkasih. Pri tem jih je izdatno podpiralo tudi letalstvo, ki je bombardiralo sovražniške postojanke. Na

DOMAČE NOVICE

* Razglas poveljstva slovenskega domobranstva. V organizacijski štab prihaja dnevno ogromno ljudi z različnimi prošnjami, prijavi, predlogi, obvestili in sličnim. Večina strank zahteva spremembo samo pri najvišjih štabnih funkcijah. Ker je štabno osebje v tej razvojni organizaciji dobi preobloženo z obilico poslov, je nemogoče, vse stranke sprejeti, razen v najnujnejših primerih. Občinstvo se naj zato ravna po naslednjih odredbah: 1. vse prošnje, ki niso v zvezi z zares nujnim osebnim sprejemom, naj se oddajo v pisni obliki v za to svrhu postavljeni pisarni nabiralnik pri vходу. 2. sprejemanje strank bo samo v dokazano nujnih zadevah, in to vsak torek in petek izključno od 10. do 12., v kolikor bo za to službene možnosti. 3. te odredbe ne veljajo za tiste, ki se morajo ob določen uri zgledati na štabu na pisni poziv.

* »Razglednik Jutra« za naročnike in čitatelje »Domovine«. Te dni poteka rok, ko se je treba prigrasiti upravi »Jutra«, kdor hoče prejeti »Razglednik« za znižano ceno 28 lir. Tudi izmed čitateljev in naročnikov »Domovine« se jih je že mnogo prigrasilo, vendar je morda kdo še odlašal. Da damo vsem zamudnikom poslednjo priliko, jih prosimo, naj se takoj po prejemu »Domovine«

ozemlju zapadno od Kijeva so nemške čete očistile ostanke razkropljenega sovražnika in zasegale mnogo plena. Med Pripjetom in Berežino so boljševiki ojačili svoj pritisk. Manjši boji so bili severno od Gomelja, s stalnimi protisunkmi so nemške čete sovražnika vedno znova vrgle nazaj in tako lahko zasedle nove zaporne postojanke. Zapadno od Smolenska se je po devetih dneh začela četrta obrambna čitka med Dnjeprom in avtomobilsko cesto. Južnozpadno od Nevelja pa so napadale nemške čete.

Pretekli teden je minilo pet let, kar je bil izvojen za državnega predsednika Češko-Moravske dr. Hacha. V počastitev je bilo v Protektoratu več zborovanj, na katerih so govorili razni ministri. Tako je v Pragi govoril finančni minister dr. Kalfus, da je bilo dr. Hachi že od začetka jasno, da je možen nadaljnji politični razvoj češkega naroda le z naslonitvijo na nemški Reich.

Ob otvoritvi filmskih ur Hitlerjeve mladine je imel minister za propagando dr. Goebels govor, v katerem je med drugim dejal: Sovražnik zasipa zdaj z rušilnimi in zažigalnimi bombami poleg drugih velemerst tudi nemško državno prestolnico, ker upa, da prebivalstvo ne bo moglo vzdržati bombardiranja, temveč se bo zrušilo in s tem povzročilo tak konec vojne, kakršnega si sovražnik tako želi: brezpogojno kapitulacijo, s katero bi bilo nemško življenje zaustavljeno, prebivalstvo prodano, moške izročeni kot sužnji boljševizmu in vsako nemško upanje v bodočnost za vedno pokopano. V imenu prestolnice in njenega prebivalstva ter v imenu vsega nemškega naroda je dr. Goebels odgovoril na vse to z odločnim: »Nikoli!« Zaključil je: »Usoda je vedno pravična in bo tudi to pot. Nemški narod je zmago zaslužil in jo bo zato tudi izvojeval!«

Radio Bari je objavil, da je kralj Viktor Emanuel sklenil odpovedati se naslovu cesarja Etiopije in kralja Albanije. Sodijo, da je ta sklep sledil na zahtevo Badoglijeve vlade.

Irci želijo ostati nevtralni tudi v bodočnosti. Ministrski predsednik De Valera je v zadnjem govoru ponovno naglasil načelo Irske nevtralnosti in ugotovil, da jim to načelo ne nalaga samo pravice, temveč tudi dolžnosti.

Pri čiščenju v Črni gori so nemški grenadirji našli 475 mrtvih komunistov in 333 ujetih. Zanjeli so tudi več vsakovrstnega orožja. V Bosni je drug nemški bojni oddelek našel pri svojem očiščevalnem podjetju 350 mrtvih komunistov. Tudi v Sloveniji so komunisti utrpeli hude izgube. Na nekem mestu so našli 251 mrtvih. Te dni so nemške čete zasedle tudi več otokov pred Zadrom.

Japonci so na svojih ofenzivnih operacijah od 2. novembra naprej v šestih vojni conah zadali Kitajcem hud udarec in zasedli mesto Cangten. Kitajci so imeli 18.597 mrtvih, zajetih pa je 3361. Japonci so izgubili 556 mrtvih. Velike uspehe so Japonci dosegli tudi pri Bougainvillu. Japonska letala so tamkaj potopila 3 letalonosilke, bojno ladjo ali veliko križarko in veliko križarko. Poškodovala pa so eno bojno ladjo, 1 veliko križarko in 1 rušilec. Japonci so pri tem izgubili 10 letal. To je bila že šesta letalska bitka pri Bougainvillu.

zglasijo ustmeno ali po dopisnici na naslov: Uprava »Jutra«, Narodna tiskarna v Ljubljani, in naj sporoče, da želi imeti »Razglednik« dostavljen po znižani ceni 28 lir. Pozneje bo »Razglednik« seveda dražji, saj bo obsegal blizu 300 strani samega zabavnega in poučnega branja in nad 100 izbranih slik. Razglednik bo vsakomur trajen učitelj, katerega boš ponovno in ponovno jemal v roke. Razglednik »Jutra« spada v vsako slovensko družino. Izkoristite poslednjo priliko in se uvrstite med naročnike »Razglednika »Jutra«!

* Pregled oblačilnih izkaznic. V nekaterih predelih pokrajine oblačilne izkaznice niso v posesti upravičencev in se lahko z njimi okorišajo neupravičene osebe. Šef pokrajinske uprave je zato odredil, da so oblačilne izkaznice veljavne samo s potrdilom okrajnega glavarstva, mestne občine Ljubljanske oziroma občine. Imetniki jih morajo predložiti v potrditev tako, da se nanje pritise uradni pečat in s stampiljko označi datum vidanja. Za upravičence področja mesta Ljubljane izvrši potrditev mestni preskrbovalni urad, za področje občine Dobrova, Polhov Gradec, št. Jošt, Horjul-Log, Brezovica, Tomšelj, Presej, Borovnica-Rakitna, Ig, Šmarje, Rudnik, Dobrunje, Polje, Rovte, Hotederska, Logatec, Planina in Rakke pa dotične občine in na drugem področju okrajna glavarstva sama.

* Zadušnica v Novem mestu. V ponedeljek, dne 22. novembra je bila v Novem mestu v kapiteljski cerkvi maša zadušnica za vse žrtve komunizma iz novomeške dekanije. Daroval jo je prošt Čerin ob asistenci dveh kanonikov. Kapiteljska cerkev je bila nabito polna.

* Prevod si je zagotovil krompir. Ljubljanci so bili v zadnjih mesecih v skrbih, kako se bodo založili s potrebno količino »krompirja« za zimo. Te dni pa so dnevnik objavili vest, ki jih bo precej pomirila. Po dolgih pogajanjih se je Prevodu posredilo zagotoviti ljubljanskemu prebivalstvu več sto vagonov krompirja. Razdeljeval ga bo postopoma.

* Izmenjava semenskega krompirja. Na nekatere želje, izražene glede nabave semenskega krompirja za prihodnje leto je Prevod objavil pojasnilo, da bo po izjavi nemškega svetovalca za prehrano in kmetijstvo pri pokrajinski upravi g. dr. Kultererja mogoče dobiti semenski krompir le proti zamenjavi. Vsak prejemnik izbranega semenskega krompirja bo moral oddati isto količino svojega krompirja za splošno prehrano.

* Delitev fižola za božič. Der Oberste Kommissar g. dr. Rainer je naklonil Ljubljani za letošnji božič deset vagonov fižola in graha. Ta izredni dodatek bodo kmalu delili. Čas bo objavljen naknadno.

* Povišanje dnevnega obroka kruha za mladino in delavce. Der oberste Komisar g. dr. Rainer je odredil, da se od 1. decembra t. l. zviša dnevni obrok kruha za 75 gramov mladini od 9. do 18. leta in delavcem, ki prejema dodatno živilsko nakaznico »SDI«, »SDI II« ali »SDI III«. Tako znaša dnevni obrok kruha za mladino od 9. do 18. leta na navadno živilsko nakaznico 225 gramov. Ročni delavci dobe na navadno živilsko nakaznico in dodatno živilsko nakaznico 325 gramov, delavci pri težkih delih na navadno in na dodatno 425 gramov, delavci pri najtežjih delih pa na navadno in dodatno 525 gramov. Pri nakupu enotne moke namesto kruha velja naslednje razmerje: 75 gramov odgovarja 62 gramov enotne moke, 175 gramov kruha odgovarja 144,6 gramov enotne moke, 275 gramov kruha odgovarja 227,3 gramov enotne moke in 375 gramov kruha odgovarja 310 gramov enotne moke.

* Vodnikova družba obvešča vse svoje gg. poverjenike, člane in ljubitelje lepih knjig, da so letošnje knjige izšle. Vsak član dobi svoje knjige pri poverjeniku, pri katerem je knjige naročil. Zamudniki člani in prijatelji lepih knjig, naročite se takoj, dokler traja zaloga. Zglasite se pri svojem poverjeniku ali pa v pisarni Vodnikove družbe (Narodna tiskarna) ali v knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova 3, ali v Učiteljski knjigarni, Franciškanska 6.

* Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu. Od srede 1. decembra veljajo na ljubljanskem živilskem trgu naslednje najvišje cene: zeljnate glave 1.50 L, kislo zelje 4.50 L, kisla repa 2.50, ohrovt 3 L, kolerabice 4 L, repa 0.75 L, krmilna pesa 1 L, rdeča pesa brez listkov 4 L, črna redkev 3 L, rdeča in bela redkvice 5 L, rumena koleraba 2 L, radlice 4 L, endivija 4 L, špinata 5 L, šopek zelenjave za juho 0.50 L, rumeno korenje brez zelenja 4 L, peteršilj 4 L, zelena 4 L, por 3 L, osnaženi hren 4 L, čebula 2 L, šalota 4 L, česen 8 L, jurčki 12 L, lisčke 4 L in jajca 2.50 L.

* Poziv ljubljanski javnosti. V Ljubljano in nekatere večje kraje je pritežalo z dežele veliko število beguncev. Pokrajinski podporni zavod in druge dobrodelne ustanove potrebujejo zanje kuhinjsko posodo in pribor, posebno žlice, ki jih zelo primanjkuje. Vse družine, ki količak morejo pogrešati kaj svoje kuhinjske posode ali pribora, prosijo Pokrajinski podporni zavod, da po možnosti darujejo v ta namen.

* Dopolnitev naredbe o občinski trošarini na alkoholne pijače. Od 17. novembra 1943. dalje se pobira v vseh občinah Ljubljanske pokrajine razen mestne občine Ljubljana edinole občinska trošarina na alkoholne pijače, ki je predpisana v § 1. naredbe o občinski trošarini na alkoholne pijače z dne 12. novembra 1943. št. 44. »Službeni list« št. 301/92.

* Delovanje Pokrajinskega podpornega zavoda. Obširno poročilo, ki ga je Pokrajinski podporni zavod objavil v ljubljanskih dnevnikih o svojem delovanju, nam pove, da je izdal lani 5.361.723,47 lir, letos pa 6.964.728,19 lir za najrazličnejše podpore. Računajo, da bodo v prihodnjih mesecih potrebovali za običajno skrbstvo okoli 10 milijonov lir. Pokrajinski podporni zavod naj bi s pomočjo zbranih sredstev vzdrževal prihodnje leto v Ljubljani javno kuhinjo, v kateri bi se prehranjevalo 500 do 600 oseb.

* 60 letnica urednika Franceta Kremžarja. V soboto je praznoval 60 letnico svojega življenja urednik »Slovenca« in »Domoljuba« France Kremžar. Želimo še mnogo zdravja!

* Osnutek proračuna ljubljanske mestne občine za leto 1944. Novi proračun mestnega zaklada ljubljanskega znaša 52,5 milijona lir skupno s proračuni mestnih podjetij pa 120,3 milijona lir. Na osebne izdatke odpade 13,80 milijona lir, na materialne pa 38,75 milijona lir. Povišanje osebnih izdatkov je nameravano, ker želi mestna občina povišati prejemke občinskih uslužbencev. Zelo so narasli izdatki za socialno skrbstvo, ki so se dvignili od 1,58 na 6,34 milijona lir.

* Stanovanjske odpovedi v novembru. Ljubljansko okrajno sodišče je v novembru prejelo 35 sodnih odpovedi. To je precej manj kakor druga leta. Lani je bilo odpovedi 40, predlanskim 55 in leta 1940. 71. V 11 mesecih je število odpovedi naraslo na 790. Lani jih je bilo 763. Proti odpovedim so najemniki večinoma ugovarjali, tako da so imeli sodniki z njimi precej opravka.

* S svetilnim plinom se je zastrupila. V torek 30. novembra je v Delavski zbornici omedlela zaradi zastrupljenja z uhajajočim svetilnim plinom Ivanka Križmanova. Na pomoč so poklicali reševalce, ki so jo skušali obuditi k življenju. Bilo pa je že prepozno. Zdravnik je ugotovil, da je nastopila smrt. Nesreča se je zgodila proti večeru.

* Slovenski čebelar je pravkar izšel. S številko 11. in 12. je zaključil 56. leto svojega obstoja. V tej skoro polstoletni dobi je priobčil nešteto poljudno znanstvenih in poučnih člankov. Brez dvoma je z njimi odločilno vplival na razvoj in velik napredek slovenskega čebelarstva. Širil je vztrajno sivo »kranjsko čebelo«, ki ima velik sloves med čebelarji vseh kulturnih narodov na svetu. V tej zaključni številki priobčuje več tehtnih in času primernih člankov, kakor: Čebele-trotovke, Zavarovanje čebel proti zimskemu mrazu, Pozna jesenska opravila pri čebelah, Čebela kot del narave, Prispevek k trgovini z živimi čebelami, Konec poročila o obnem zboru, Dobir, kjer najdemo marsikatero poučno in zanimivo zrna. Slovenski čebelar je edini čebelarski list, ki ga imamo Slovenci. Brez njega je slovensko čebelarstvo obsojeno v propast.

* Življenje na tržških trgih. Trgi so v Trstu dobro založeni s sadjem in zelenjavo. Kilogram paprike stane 3 lire, zelja 3.60 do 4, kilogram jabolka pa 4 do 7 lir. Srednje težak puran velja 100 lir, divja raca pa 35 lir. Liter dobrega terana stane 20 lir.

* Jed mu je obtičala v grlu. 13 letnemu sinu časopisne raznašalke Janezu Ahačiču v Albanski ulici se je primerila te dni nenavadna nezgoda. Jed mu je obtičala v grlu in začel se je daviti. Prepeljali so ga hitro v bolnišnico, kjer so ga s potrebno operacijo rešili zadaviljenja.

* Dovo zelja v Ljubljano. Ljubljanci so leto pokazali veliko zanimanja za zelje. Količine, pripeljane z ljubljanske okolice, so bile v mestu hitro razprodane, povpraševanje pa je še bilo vedno živo. Ker je sedaj uspelo pripeljati več vagonov zelja iz Italije, nekaj pa tudi še iz oddaljenejših okolice, bo mnogim interesantom za zelje zadoščeno.

* Gibanje obrtnih, trgovinskih in industrijskih obratov v Ljubljani. Leta 1940. je bilo v Ljubljani prijavljenih 130 novih trgovinskih obratov, leta 1941. le 99 in lani prav tako 99. V znatni meri so narasle ustavitve obratov: leta 1940. je bilo ustavljenih 87, leta 1941. 89 in 1942. 104 obrati. Obrtnih in industrijskih obratov se je vpisalo na novo leta 1940. le 139, naslednje leto 177, lani pa 187. Poraslo je tudi število izbrisov. Leta 1940. jih je bilo 126, predlanskim 190, lani pa 110.

* Utopenec v Curnovcu. Preteklo sredo so našli v levem pritoku Ljubljanice, v Curnovcu, blizu stanovanjske naselbine Sibirije utopenca. Spoznali so tobačnega delavca Franceta Zidarja, rojenega v Ponikvah na Dolenjskem in starega 44 let. Stanoval je na Cesti dveh cesarjev in odšel z doma s 1000 lirami. Pri njem so našli sedaj le 20 lir.

Ljubljanske zabavljice:

Nova slikarija

Strica imam, ki je soboslikar. Tega dela še ne moremo prištevati k umetnosti. Prava, čista umetnost to ni, toda nekaj spretosti in dokajšnje mero okusa pa zahteva tudi pleskarska obrt. Kajti če vam soboslikar hoče preslikati stene vaše sobe, vas bo, če ima glavo dobro nasajeno, najprej pobaral, kakšne barve je pohištvo, ki ga boste namestili v novoposlikano sobo. Kajti prav vsak soboslikar prav dobro ve — to mi je zatrjeval moj dični stric —, da se pohištvo modre barve in zelene stene v sobi nikakor ne ujema med seboj.

Zdaj pa pomislite, koliko napora je šele naloženega tistim, ki svojih sposobnosti za mešanje barv ne zaupajo sobnim stenam, lesu ali platnu, temveč si barvajo obraz, ki je tako rekoč vselej pri roki in na vsak korak izpostavljen razstave željnim očem...

To delo spada k umetnostil. Odločno sem zoper tiste nergače, ki te sposobnosti našim damicam zanikajo. Pomislite, koliko truda in koliko neprespanih noči je potrebno, preden se šestnajstletna damica odloči, kakšen puder bo najbolje pristojal njeni sicer povsem zdravi polti. Podnevi rjavkasta ali rumenkasta, proti večeru rožnat ali beli ton. To je moderno. Vsak čas dneva drugačen obraz. Ni važno, če je to vsem lepo ali ne. Moderno je.

Poznam dekletce, komaj je odraslo ljudskoškolskim klopem, polnih petnajst let ji še ni, lica ima po dobrotljivi naravi žametna in zdajva breskvina rdečica ji žari v obrazu. Pa je nekje slišala, da to ni moderno. Kupila si je puder, si nprapršila obraz in skrila zdravo polt pod debelo plast smukčeve in riževe moke. Ko sem jo oni dan srečal, sem mislil, da je jetična. Hvala bogu, ko sem natančneje pogledal njeno obličje, sem se prepričal, da sem se zmotil. Zaenkrat jo ima samo modna norost šele v krempljih, jetika še ne.

Potem je tukaj tudi črtalo za ustnice in črtalo za obrvi in umetne trepalnice, ki se (Obru!!)

Ivan Albrecht:

Prva ljubezen

Prosim, nikar mi ne zamerite: rad bi bil odkritosrčen. Ako pa hočem tej svoji želji dati duška, moram govoriti pri spominu na te svoje mlade dni tudi o ljubezni.

V času, ko sem doživljal vse te zgodbe, mi skrivnosti davno niso bile več skrivnosti. Za to so poskrbeli v prvi vrsti pastirji. Kako znajo ti in včasih tudi dekle raztolmačiti otroku vse, česar bi tedaj še ne bilo treba, veste najbrže sami. Gotovo se je tudi vam godilo podobno kakor meni, zato vam o tem ne bom pripovedoval. Toda meni se je zgodilo potem nekaj drugega, kar se ne zgodi vsakomur tako. To vam pa hočem povedati.

K nam je hodila tiste čase v dno deklet, ki je bila izredno lepa. Ne vem, ali jo tako krasilo samo zarja mojega spomina, ali je bila v resnici taka krasotica, venomer se mi pa zdi, da nikdar pozneje nisem več videl take lepote, da si sem obredel dokaj sveta.

Tiste čase, ko ni vsaka moda brz priorela v zadnjo gorsko vas, so se ženske po kmetih držale svoje gotove noše, ki jim je mnogo lepše in boljše pristojala nego današnja. Nosile so krila z modrci, a roke so bile do laktov pokrite z belimi, s čipkami obrobljeni rokavi ošpetelnov ali rokavcev. Lepo stasito dekle pač ne more bolje poudariti svoje telesne lepote nego s tisto nošo. Medre pri teh krilih seveda ni imel nobenih umetnih pripomočkov, ampak se je čisto prosto prilagal telesu in verno odražal njegove oblike.

Kdor se tedaj boji pohujšanja, naj molli, da se ta noša več ne vrne; komur je pa lepo človeško telo vzor, naj jo skuša spet uvesti.

Tako se je torej nosila tudi lepa Marička, ki je redno hodila delat k nam. Bila je vitka, a vendar krepka, prijazna, vesela in vedno zadovoljna. Med delom je rada pela in njen glas je bil tako srebrno čist, da je bilo človeku kar toplo pri srcu, kadar je zažvrgolela:

Zareči ogenj brez plamena
v mojem srcu zdaj gori...

Njene tople rjave oči so tako milo motrile pisani svet, kakor da povsod cvetlo same dišeče rožice. Kadar je bila ona med grabljicami, je bilo vedno lahko dobiti dovolj koscev. Taka je bila lepa Marička. Šment, kako je človek potlej ne bi zapazil, pa naj tudi še trga blače po šolskih klopih! Sklenil sem torej v svojem mladem srcu, da mora biti Marička moja. Kjer sem le mogel, sem bil blizu nje. Kadar je prišla na vrsto malica, je mati točila vino, jaz pa sem delil kruh. Vedno sem pazil, da sem za Maričko odbral najlepši in največji kos. Rad bi bil tudi govoril z njo, toda vsak poskus se mi je ponesrečil. Kakor sem jo

kaj vprašal in hotel reči takole bolj fantovsko besedo, mi je začela praviti pravljice, ki jih je znala nebroj. Sicer so bile lepe in sem jih tudi rad poslušal, vendar bi bil iz njenih ust rajši slišal vse drugačne besede. Ker se mi to ni posrečilo, sem poskušal s pesmijo, toda tudi tu sem imel smolo. Zapela mi je vselej kako otroško ali pa nabožno pesem.

Tako mi je mineval čas, obupal pa nisem. Minila je košnja, žetev in mlatev, le moja ljubezen ni hotela miniti. Kar streslo me je po životu, ko sem zagledal krasotico. In če sem se vjel z njenim pogledom, so mi silile solze v oči in taka vroča rdečica me je kuhala, da sam nisem videl, kam bi se skril.

Tako se je približal tisti čas, ko tudi proso pospravijo z njiv.

Kakor pri mnogih delih, tako je bilo tudi takrat, ko smo meli proso, nekam prazniško pri nas. To delo namreč ni navadno dnevno delo, ki bi bilo plačano, ampak je nočno, ki ga ljudje opravijo tako nekako iz prijaznosti in v razvedrilo. V skedenj nanesó proso in razvrste lepo snopce ob vseh štirih stenah. Če ga je pa več ko za en »nasad«, zlože ostalo snopje sredi skedenja v kopo. Ob stenah so kroginkrog pritrjene žrdi, da se ljudje oprijemljejo zanje, ko manejo. Kadar je en nasad končan, zlože prazno snopje oziroma slamo v kopo poleg prejšnje in nalože novo snopje ob stenah. To se ponavlja, dokler ni delo končano.

Kakor vse, kar človek dela iz dobre volje, je tudi to delo nenavadno veselo. Fantje in dekleta prepevajo in uganjajo razne šale, ki podžgo navadno tudi starejše ljudi, da pozabijo na breme svojih let in se vsaj za en večer spet čisto pomladi.

Je delo pošteno opravljeno, je treba pridno stopicati, da kar lje pot po človeku. Vendar je vse to obilo poplačano, ko je delo končano; vsaj njega dni je bilo tako. Ko je namreč bilo vse ometo, je gospodar vzel luč in šel pogledat k živini, pravica mladine pa je bila, izkoristiti temo in se kradoma hitro malo pošaliti. Kopa prosene slame sredi skedenja je mahoma oživela in ves skedenj je bil poln vika in smeha. Včasih je na kakšno lice ploskala tudi prav gorka dekliska klopota, vendar tega ni smel noben fant zameriti. Veljalo je pravilo: »Noč ima svojo moč.«

Ko smo torej tisto leto meli proso, je bila seveda tudi Marička pri nas. Dasi me je mati gonila spat, sem se le prišutil med veseljake v skedenj in se uvrstil ob steni tako, da sem imel Maričko na svoji desni. Komaj sem čakal tistega trenutka, ko odneso luč. In tedaj — smuk, podstavim nogo, ženska lopne v slamo, jaz pa kakor jastreba k njej. Ker sem se pa le bal klopote, se je nisem

-15-

NORAH DIVJINA CVETE

»Ne,« meni je dobro. Pojdiva, povedati morava to ostalim.
Stopila sva v spečo hišo ter sporočila tovarišem žalostno vest.

Natanaela Goreja smo pokopali nekoliko vstran od ostalih, katere smo bili izročili zemlji na majhnem pokopališču. Sam sem poiskal prostor zanj; prijazno, majhno livado pod skupino brez. Podobna stebrom katedrala, so kipel gladka, svetlosiva debela proti nebu; in listje, ki se je že začelo jesensko barvati, se je svetlikalo kakor plamen, prižgan v čast mrtvih. Spustili smo lahko majhno truplo v tujo zemljo, pokrili grob z največjim kamenjem, kar smo ga mogli najti, spojili smo kamenje z malto, da ne bi mogel razdejati groba ne vihar, ne žival, ki bi si drgnila srbečo kožo ob kamenje, tem preprostem spomeniku nam vsem tako dragega pokojnika. Na sredino groba smo postavili bakreno ploščo, nanjo pa sem skrbno, kolikor mi je le bilo mogoče, vdolbel ime tukaj počivajočega, dan njegove smrti, in — več mi prostor ni dopuščal — črke »R. I. P.«

Nihče izmed nas ni več obolel. In ko smo pokopali Natanaela Goreja, smo se odrekli našim nadaljnjim načrtom. Videti je bilo, da je naše delo v naselbini opravljeno. Žito je bilo pod streho, živino, ki se je bila raztepla po pašnikih, smo, kolikor nam je bilo le mogoče, nagnali nazaj v hleve in ograje. Naseljenci, ki so ušli smrti — in bilo jih je bore malo — so bili spet na nogah, tako smo torej morali resno misliti na slovo. Nenaden mraz, vedno krajši dnevi, jate divjih gosí, hitečih nad nami proti jugu — vse to so bili svarični znaki, ki so nas opominjali, da moramo končati potovanje in si postaviti varne zidove. Pa se vendarle še nismo upali nazaj k vozovom, kajti še vedno je obstojala nevarnost, da ta ali oni izmed nas zbolí.

Že pri našem prvem sestanku, ko je Gore ležal komaj dobro uro v grobu, sem spoznal, kako resna, polna odgovornosti je voditeljeva

naloga. Srce mi je začelo hitreje utripati, ko sem opazil, da so vsi pogledi uprti vame. Ali pa sem mogel — ali je mogel kdor koli po enem in istem sklepu izvršiti tako nujno potrebno naglo nadaljevanje potovanja ter hkratu omogočiti odložitve istega, nudeč za to edino poročtvo, da eden izmed nas, ki smo nosili v sebi klice bolezni, ne povzroči neizrečene nevarnosti pri vseh ostalih? V glavi se mi je vrtelo, ko sem iskal rešitve... tedaj pa sem jo nenadoma našel.

»Poslušajte,« sem izpregovoril. »Pisal bom Eliju, mu poslal kopijo Gorejevega zemljevida ter mu sporočil, naj nadaljuje potovanje. Pusti pa naj tu dva voza, dobre konje in dovolj zaloge. Počakali bomo nekaj dni, dokler ne bodo oni toliko pred nami, da jim nikakor ne bomo mogli škodovati. Tedaj se tudi mi odpeljemo. Kaj pravite k temu?«

Vsi so se strinjali z menoj. Jaz pa sem skrbno pripravil kopijo zemljevida ter napisal pismo za Elija. Ko sem prišel v bližino novega taborišča, sem poškrupil pismo s kisom ter začel klicati in mahati, dokler me niso opazili. Tedaj sem vrgel zavojček na tla.

Naslednje jutro smo oprezovali iz vasi in zagledali smo, da se je začel spreved voz pomalem premikati. Za nas določena voza sta ostala na svojih mestih.

Pihal je hladen veter, ki nam je naganjal v obraz ledenomrzle kapije dežja. Naglo smo pozajtrkovali, se nato poslovili od hvaležnih prebivalcev Fort Outposta ter krenili proti našima vozovoma.

Ko smo, boreč se z vetrom, ubirali pot proti ostrogu, smo presenečeni opazili ljudi, ki so pravkar izpregli konje in jih vodili k vozovoma.

»To sta moj brat in moja sestra,« nam je mirno razložil Ralf Whistler. »Se preden ste poslali pismo Eliju, sta vedela, da je nekdo med nami umrl, pa sta se bala, da ne bi bil to jaz.«

Ciganovo sporočilo se je na čuden način uresničilo. Judita in brat sta nam prihitela naproti in način, kako so se pozdravili, je pričal, kako trdno sta bila povezana z Ralfom.

S svojim mehkim, blebetavim glasom sta nam poročala, kaj je bilo novega v taborišču. Eden izmed Elijevih konj je poginil za koliko, tako da je moral Eli nekoliko zmanjšati svoj tovor. Harry Wright in Hana Crane sta izkoristila dolg čas brezdelja za to, da sta se zaljubila drug v drugega, gospod Thomas ju je pred štirimi dnevi

nalepljajo na prave, da se dama preveč ne blešči od sončne bleščave, kadar so zaradi razstave napolnjenih priček klobuki tako rekoč na tleh. Vse to so stvari, ki jih ne sme pogrešati devojka, ako hoče biti moderna.

Črtala za ustnice se ponujajo v vseh močih barvnih odtenkih; od svetlocinoblaste do temne karninasko rdeče barve. Po okusu, kajpa! Zamislite si lepo namazane ustnice, nabrane v šobico. Opazujem damice in sem človek z bujno domišljijo, srečavam čubice, podobne dišečim gozdnim jagodam, češnjam, agrasu, ribezlju... To pa je v teh dneh, ko teh sadežev v naravni izbiri ni več, tudi nekaj.

Hudobneži sicer trdijo, da je črtalu za ustnice primešana podganja mast in kri listnih uši, ki ogabno smrde, če jih zmečkaš med prsti. Toda takšne stvari govore plešasti zavistneži, stari odsluženi medvedje, ki se jim zastoj cede slin po vročih ženskih poljubih. In vem, da bi prav radi zamenjali kakšno urico-nerganja z veseljem, ki ga Amor z darežljivo roko deli tistim mladim nadobudnežem, ki pogumno ližejo lepljivo rdečilo z ustnic svojih izvoljenk.

Nova slikarija je v polnem razmahu — vsi nebeški blagoslovi z njo! Ni je namreč lepše stvari ko šestnajstletno dekletce z rumeno pobarvanimi lasmi, napudranim licem, črnimi obrvmi, centimetrskimi umetnimi trepalnicami (prave komarjeve nožice, prosim!), cinober-ustnicami, nabranimi v rožni popek, in krvavordečimi nohti. Kdor ni mojih misli, naj prvi vrže kamen v grešnika, ki za to novodobno slikarijo nima oči na pravem mestu. Vem, nekateri bodo sicer spet oporekali in pričeli naštevati težave, ki jih imajo s prebavo, kadar morajo jesti zasmojene jedi, pripravljene z nežnimi rokami gracij, ki so pristašnje nove slikarije. Toda nova slikarija in kuhinjska umetnost sta si bili vedno v laseh. Zato bodite potolaženi, vi, ki jeste zasmojene jedi! Dobra kuhinja je za stare mamice, ki pa se na novo slikarijo ne razumejo.

V zagovor pristašinjam nove slikarije še nekaj: pogosto slišim kritikastre, ki starejšim damam ne zamerijo, če si s pudrom in

upal dotakniti, ampak sem napol leže, napol kleče tiho šepetal:

»Oh, kako te imam rad!«

V slami poleg mene je vzdihnilo, kar sem imel za ugodno znamenje, zato sem nadaljeval:

»Koder hodim, mislim nate.«

»Res?« se je s tihim začudenjem oglasilo iz slame.

Bil sem v devetih nebesih. Prepričan, da je zdaj moji skriti ljubezni določena najlepša pomlad, sem bil kar pijan od same radosti.

»Oh, ne veš,« sem šepetal, »koliko časa sem že iskal te priložnosti. Zdaj mi ne boš več pravila pravljic in tudi otroških pesmi mi ne smeš več peti! Zdaj si moje ljubo, sladko dekle.«

V slami je spet vzdihnilo, meni pa je tako silila kri v glavo, da mi je ključalo v sencih kakor v kovačnici. Vzpel sem se, da s poštenim fantovskim poljubom zapečatim svojo prvo slavno zmagovo, ko je že stopil oče z lučjo v skedenj. Pari so se razleteli, jaz pa sem zagledal poleg sebe namesto Maričke staro, dobrodušno Leno, ki je že služila kakih trideset let pri nas in je bila nekoč moja pestunja, medtem ko sem videl, da si je bil ta večer priporil lepo Maričko moj starejši brat. Njega niti luč ni preplašila, a dekle, ki se je branilo, je s pogledom pokazalo proti meni in ga zavrnilo:

»Daj mir! Ali ne vidiš, da je oblačno?!«

Silno razžalostčen sem takoj odšel iz skednja in krenil na vrt, kjer so mi od jeze, žalosti in sramu lele polzeli solze po licih. Stara pestunja je prišla za menoj.

»Milec,« me je pobožala po laseh, »kateri si pa hotel povedati, kar si povedal meni?«

»Marički,« sem priznal v trdnem prepričanju, da mora zdaj biti konec mojega življenja.

Ler se mi ni jela smejeti, kakor sem pričakoval, ampak me je stisnila k sebi:

»Ti ubogi fant, kdo te je pa naučil takih nemnost?«

»Zakaj pa Martin sme?« sem se hudoval na brata, pestunja pa me je zavrnila:

»Le tiho bodi, ko še ne razumeš vsega. Za fantovanje je še dosti časa. Kadar boš začel, boš začel prežgdat!«

Tako me je potolažila Lena, me odvedla nazaj v skedenj, kjer je oče delil kruh in vino. Dobil sem tudi jaz svoj del. Poleg tega mi je dala vina tudi stara pestunja, ki si ga je pritrkala, da bi

črtalom pričarajo mladost in popravijo, za kar jih je mati narava ogoljufala, medtem ko se nad zornimi mladenkami, ki so up in nada naša, spotaknejo vselej, kadar koli le-te porinejo glavo v škrnicelj z moko. Počasi, godrnjavši! Mar ste pozabili na prelept slovenski pregovor, ki pravi: »Kar se Janezek nauči, to Janez zna!« Zgodaj je treba

me tem hitreje potolažila. Pozna ura in vino sta me pa tako premotila, da sem na mestu zaspal. Prenesli so me v posteljo, a ko sem se zjutraj predramil, sem vedel, da je zdaj konec moje — prve ljubezni.

Dajte nam gospodinjski tok!

Iz vrst naših naročnikov smo prejeli zarnisel, kako pomagati v današnjem položaju, ko je dobava kuriva zelo otežkočena, ljubljanskemu prebivalstvu z gospodinjstvom tokom. Znano je, da imajo mnogi stanovalci razen plinske napeljave tudi električne števce za gospodinjstvi tok. Ali je takim ljudem še gospodinjstvi tok res nujno potreben? Gotovo ne! Glede na dejstvo, da mnoge družine nimajo kuriva niti za kuho, bi bilo nujno upravičeno, da se vsem onim, ki imajo plinsko napeljavo v stanovanju in plin tudi uporabljajo, odvzamejo gospodinjstvi števci in se dodelijo res potrebnim, ki so na zimo ostali brez kuriva.

Morebitni ugovor, da porabijo stranke, ki imajo plin, zelo malo gospodinjstvega toka in zaradi tega ne preobremenjujejo mestne elektrarne, ne bi mogel držati, ker se lahko dodelijo odvzeti števci v manjšem razmerju, n. pr. 100 : 40, to je: od 100 odvzetih števecov naj bi se jih potrebnim strankam dodelilo 40. S tem postopkom bi bilo mnogim znatno pomagano.

Znano je, da mnogi, katerim je bila prečnaja za dodelitev gospodinjstvega števca odklonjena, morajo po sili razmer uporabljati navaden tok za kuho, kar je seveda zelo drago. Neka uradna družina porabi n. pr. na ta način za 300 litr toka mesečno, kar predstavlja eno četrtino vseh dohodkov družinskega poglavarja. Kaj pa naj drugega napravi, če nima kuriva?

V takih primerih se mora pomagati in to še posebno, če se oziramo na dejstvo — kakor je bilo uvedeno omenjeno — da imajo nekateri meščani, posebno imovitejši, plinsko napeljavo, gospodinjstvi tok in navadno še polno drvarnico kuriva.

ZDRAV KRAJ

Letoviščar: »Pravite, da je zrak imeniten v teh krajih? Ampak... vse tele tvornice...«

Kmet: »Saj, saj! V njih izdelujejo razne lekarniške stvari!«

pričeti z vsakim učenjem, tudi nova slikarija je umetnost, ki ne bo nikomur sama zlezla v glavo, če se je ne bo lotil že v rani mladosti. Zato nikar več ne šteje pobarvanih šestnajstletnic med grešnice! Velike in neprecenljive so njih zasluge za umetnostno kulturo našega milega naroda.

L. Z.

poročil. Mala Steggesova Betsy je izkrcila majhno livadico ter padla v reko, vendar se je nezgoda končala srečno z nahodom in batinami, ki jih je dobila od matere, dasi je mati ta čas, ko jo je pretepala, prelivala solze veselja nad srečno rešitvijo svojega otroka. Psica gospoda Oliverja Lomaxa je dobila dva mladiča, dve rjavi, puhasti živalici, ki sta se očitno imeli zahvaliti za svojo nenavadno zunanost stranskim skokom njune matere, ko je bivala v Salemu...

Odpravili smo se na pot in kmalu nam je Fort Outpost izginil izpred oči. Tu se je končala cesta, po kateri smo prispeli semkaj do zadnje naselbine in, kakor je bilo jasno videti v visoki travi, si je morala karavana, ki je bila odšla pred nami, sama utirati pot naprej. Ko je Natanal Gore raziskoval ta kraj, je jezdil, tako da je bil Elijev voz verjetno prvi, ki je vtisnil sledove v to zemljo.

Ko smo bili že kako miljo daleč, se je Judia Whistlerjeva, boreč se pred menoj v vrtočajočem plašču z vetrom, nenadoma ustavila, se uprla z eno roko ob bok in zaklela.

»Nekaj sem pozabila,« je nato nejevoljno zavpila. »Moja glava je res podobna predrtemu situ!«

Se preden smo utegnili vprašati, za kaj gre in ali je vredno vračati se, je pograbila svoj plašč in že je kakor podlasica odbrzela nazaj.

»Je že pozabila kak obesek ali kaj podobnega, kar je ženskam tako pri sre,« je malomarno menil Ralf. »Ne bomo je čakali. Do opoldanskega počitka bo že nazaj.«

»Ako bo vso pot tako hitela, bo v eni minuti nazaj,« sem smeje se rekel, dasi se je v meni znova zganila tista bolečina, ki sem jo čutil vselej, kadar sem videl, da se kdo kreta posebno urno in lahno. Tudi nisem prezrl krasnih, lepo oblikovanih nog, ki so, oblečene v debele bele nogavice, molele izpod visoko dvignjenega krila.

Ta dopoldan sem se večkrat ozrl, nekoliko zaskrbljen, da mora Judita sama nazaj, nekoliko pa tudi radoveden, kaj neki je utegnila pozabiti, da je napravila dve milj dolgo pot. Ko smo se opoldne ustavili, nakrmili konje, nato pa tudi sami, sedeč v zavetju za vozom, južinali naš prigrizek, sem menil proti Ralfu: »Tvoje sestre še ni nazaj. Morda si je izvinila nogo, ko je tako divje hitela. Ako ne pride kmalu, je moramo iti iskat.«

»Bo že prišla, gospod Filip,« je neskrbno odvrnil Ralf, pa je vendarle vstal ter stopil okoli voza, da bi bolje videl naokrog. »Je že tu,« je sporočil trenutek kasneje. Ko sem zdaj stopil k Ralfu, sem jo videl, kako beži proti nam. V roki je nosila culico, na hrbtu pa je imela nekaj, kar je bilo podobno pravkar izkopanemu grmu. Kmalu je bila pri nas, vrgla je breme na tla, si naravnala lase in vzravnila glavo. Globoko je dihalo, vendar pravilno; lica so ji bila od vetra zagorela, v očeh pa so se ji bleščali majhni vlažni biseri.

»Kaj je to?« sem vprašal, kazoč s prstom na culo, medtem ko sem si rezal kos kruha.

»Neke stvari gospe Makersove. On jih je, sinoči zagnal stran, ko smo mu pomagali jemati stvari z njegovega voza — zaradi konj, veste, gospod. Večino stvari smo spravili drugam, tole pa — pokazala je na grm — je po njegovem mnenju nepotrebna navliaka in tole tam — položila je roko na culo, z drugo pa si je tlačila kruh v usta — »puhla ničevost.«

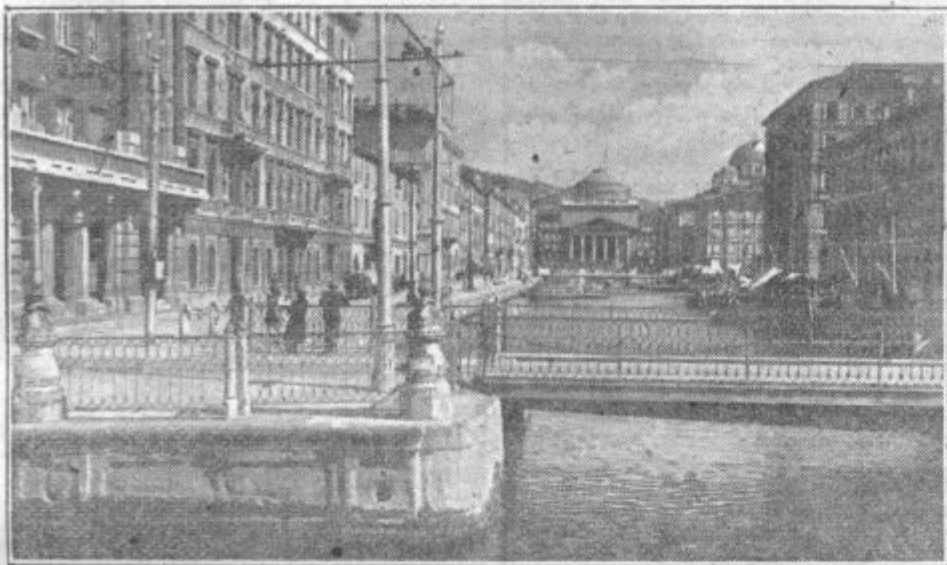
Natančneje sem si ogledal culo. Skozi luknjo v ruti, ki je bila vanjo zavita vsebina cule, se mi je svetilo nekaj znanega. S prstom sem nekoliko razširil luknjo in zdaj sem vedel, da se nisem motil. V culi je bila zavita obleka iz višnjeve svile, v kateri je hodila Linda po gozdu v Marshalsei!

Stran... proč s tem! Nepotrebna obremenitev in povrh nižvrstna stvar, ki služi le napuhu... Kako bi mogla žena Elije Makersa še kdaj potrebovati kaj takega? Zares, ljuba moja, bolje bi bilo zate, ko bi neko poletje pripadala mojemu očetu. Ako je kdaj zavrgel obleko kake lepe ženske, je storil to iz enega edinega razloga... gospodova hiša v Marshalsei pa bi te bila sprejela kakor kraljico!

Da ne bi moj obraz izdajal mojih misli, sem pogledal mimo ciganke na grm, ki je ležal na tleh. »Pa tole?« sem vprašal.

»O, to je le nekaj sadik... sivkin grm, koreni rožmarina in nekaj vrtnic, prekleto bodljikavih, ako jih moraš v vetru vleči za seboj.« Judita si je z ogorelimi rokami drgnila lica. »Naletela sem na gospe Makersovo, ko je ravno jokala zaradi tehle stvari. Rekla sem ji, naj jih pusti meni, bom že poskrbela zanje. Ako jih ne bom mogla na

Poglejmo, kako je v Trstu!

Središče Trsta, ob kanalu, v ozadju cerkev sv. Antona Novega

Po kontoveljski cesti prideš v naše Barkovlje, ki se raztezajo od svetilnika zmage do Čedasa pri Miramaru. Mične hiše in vile se vzpenjajo od morja v lepo zaraščeno gričevje. Na obali se je uveljavil po letu 1918. priseljeni italijanski življenj, a kraj sam je naseljen že od davna po naših ljudeh. Razvila so se tu lepa kopališča kot Excelsior, pa tudi ljudska kopališča na prostem brez vsake vstopnine so zelo priljubljena. Tu je bila tudi naša šola, ki si je domačini zopet zelo žele. Južna železnica deli Barkovlje v zgornji in spodnji del. Lepa je barkoveljska cerkva. V kraju ima svojo farmacevtsko tovarno tvrdka Seravalle, znano po svojem železnem kina vinu. Ob obali se vrste lepe vile in hoteli. Med temi je ena znana že iz prve vojne, ki je zidana v ruskem slogu. Domače gostilne točijo prav dobro kapljico in tudi njih kuhinja je izvrstna.

Iz spodnjih Barkovelj pelje cestna električna železnica z vozom štev. 6 po lepi in dolgi Cesti kraljice Jelene mimo glavnega kolodvora do Goldonijevega trga. Tramvajski vozovi so lepi in prostorni. Vozar vodi vž sede, istotako pobira spremeljevalec voza sede voznino. Vrata in stopnice se zapirajo in odpirajo avtomatično. Take tramvaje bi želeli naši Ljubljani. Kontoveljska ali Proseška cesta se vije v zgornjem delu Barkovelj in te pripelje mimo radijske oddajne postaje na Trsteniku, stare avstrijske trdnjave ter novega velikega svetilnika v Greto. Poleg svetilnika je izborna domača gostilna, ki toči izvrsten teran. Od tu je edinstveno lep razgled na spodaj ležeče mesto.

Greta obstoji iz samih vrtov in vil mestne gospode, ki so jih pozidali na mestu hiše naših okoliških ljudi. Tu ima svojo vilo tudi novi podžupan g. Cosulich. Kmalu prispeš v mestni okraj Rojan, kjer biva strnjeno naš življenj. Kraj ima lepo župno cerkev. Spodaj na desno se že vidi glavni kolodvor, na levo pa prideš do vzpenjačne železnice, ki vozi po naši škorkitji na Opčine. Iz Rojana vozi tramvaj štev. 8 mimo centralnega kolodvora na državni kolodvor sv. Andreja, v kateremga bližini je kopališče Asponia. Od glavnega kolodvora zaviješ peš preko parka v mesto in kmalu stojiš poleg znane kavarne Fabris na trgu Oberdan, kjer je v nekakem nebotičniku muzej. Tu je stala do l. 1920. dolga stara vojašnica 97. avstrijskega pešpolka. Na tem trgu stoji tudi naš bivši Narodni dom, sedaj Albergo Regina, pred katerim so pa zgradili večjo palačo. Na tem trgu je tudi hotel pošta, ki ga oskrbuje naš domačin. V dogni ulici od tu pa je restavrant pri pošti in pa hotel Evropa, kjer je zelo okusna kuhinja. V bližini ulici Ghega je hotel Genova, katerega lastnik je tudi naš domačin.

Iz trga Oberdan (Oberdank) drži na levo cesta k sodišču, zelo lepemu poslopju. Ob tramvajski progi proti vzhodu pelje ulica Carducci, prejšnja ulica Caserma, na levo mimo starodavnih obokov Chioggia se odcepi ulica na Acquedotto, kjer so kavarne, bari, knogledalšča in zabavišča. Na zgornjem koncu Acquedotta soj. opera Rosselli. V bližini je tudi ljudski vrt, kjer dajejo kino predstave na prostem, ki so zelo priljubljene in obiskane.

Po Carduccijevi ulici prideš dalje do velike zidane tržnice, kjer dobiš prav vsega. Prodajalci so večinoma naši ljudje. Tako tržnico bi morala imeti tudi Ljubljana. Da desno od kavarne Chioggia zaviješ na Goldonijev trg, a nižje mimo cerkve sv. Antona na Korzo. Cerkev sv. Antona je veličastna in lepa. Pri stranskem desnem izhodu je kip sv. Antona, kjer gori vedno mnogo sveč in kleči dovolj priprošnikov. Pred cerkvijo sv. Antona se ti pokaže morski kanal, ki so ga zadnja leta v zgornjem delu zasuli in napravili mal park. Na desni kanala je tržnica na odprtem. Tu stoji tudi prelepa pravoslavna cerkev. Mimo cerkve sv. Antona pelje ena najbolj prometnih ulic Trsta ulica Roma, ki prihaja iz bližine glavnega kolodvora ob lepem poslopju glavne pošte in državnih železnic na Korzo. V začetku te ulice je na desni strani znana mlekarina, kjer te z zajtrkom ali južino izborno postrežejo naši domačini. Pa tudi druge razne trgovine so tu v rokah našega Tržačana. Na Korzu si je vredno ogledati trgovski hiši Upin in Oehler, kjer najdeš prav vse po zmernih cenah. Trgovine so še sedaj dobro založene. V bližini je palača Splošne zavarovalne družbe ter več drugih lepih palač. Po Korzu prideš na desno mimo borze na trg Unità z magistratom v ozadju, na desni z vladno palačo z več lepimi kavarnami. V ospredju tega trga te pozdravlja sinje morje s pomočjo Audace. Ob pomolih se vrste luške naprave, skladišča, doki itd. Ne vidiš pa pomorskega prometa, ki je povsem zamrl. Pač pa opaziš naše kmetice na malih ladjah, ki prinašajo iz bližnjih istrskih krajev vse mogoče dobrote v mesto. Ob obali sta prvorazna hotela de la Ville in pa Savoja. Za Korzom se razteza staro mesto, ki ga pa rušijo in grade lepe hiše in palače. Na levo od trga Unità stoji trg Venezia. Tu je znano gostilna, ki nudi po zmernih cenah nabolje pripravljene ribe, kajti drugod so ribe precej drage. Nasproti je tržnica za ribe. Še pred njo je morski akvarij, kjer so razstavljene vse mogoče ribe. Za trgovcem Venezia stoji opera Verdi in pa pomorski muzej, ki si ga je vredno ogledati. Nedaleč od tu na ovinku obale stoji kolodvor sv. Andreja, od koder drži železnica v Gorico in dalje na Jesenice.

Z Goldonijevega trga, kjer je sedež dnevnika »Piccola«, vodi električna železnica pod lepo obokanim predorom k Sv. Ivanu Trsta. V ozadju trga Goldoni se vzpenja hrib, na katerem stoji grad in cerkev sv. Justa, od koder je lep razgled na mesto in okolico. Cerkev — katedrala — je bila zadnja leta obnovljena in hrani do preko 1000 let stare spomenike. V gradu so uprizarjali uspele filme in celo opere. V ozadju se vzpenja naš Roč in Gvardjela, dalje Boršt, a okoli mesta se vije cesta na Bazovico. Na levi sv. Justa spodaj leži naš akvednj, kjer je mnogo naših ljudi zaposlenih.

Božič bo — obnovite naročnino!

nobenem vozu najti prostora, jih bom pač vse pot nesla. Gospa Makersova je edina med vsemi temi bledolichnimi ženskami imela dobro besedo zame. Jezno je zasadiła zobe v svoj kos kruha.

»Bog te blagoslovi za te besede, Judita,« sem zaklical in besede so mi privrele zares iz srca. Naglo sem požrl zadnji grizljaj, pobral culo in grmovje, splezal na svoj voz, segel pod ponjavo ter napravil prostor za Lindine dragocenosti, da bodo zmagoslavno prispele v Zion. Preklet naj bo Eli, mi je šlo skozi glavo, zakaj ni on storil tega svoji ženi? Tako majhne so bile te stvari, tako lahke... Vedel sem, pa tudi Linda je morala vedeti — da jih ne bi bil vrgel z voza, ako bi šlo za bombaževo obleko in za kosmuljo namesto vrtin!

Naslednji dan smo se skrbno opazovali, da bi morda odkrili znake bolezni na katerem izmed nas. Toda teh ni bilo in moral sem pritrditi Mikeju, ko je zagotavljal, da je ozko vreme uničilo nalezljive klice. Res je pritisan oster mraz, celo ostrejši od onega v stari domovini, kadar je pihal od morja ledeni veter. Ustnice so nam razpokale, da so nas bolele vselej, kadar smo se hoteli nasmejati, koža na obrazih in rokah pa nam je postala rdeča in hrapava ter je pričela krvaveti, ako je prišla v dotiko z obleko ali kakim orodjem. Celu utrjeni cigani so težko prenašali ostro zimo, jadikujoč, da bi bilo vse dobro, ako bi mogli ujeti kakega ježa, kajti ježeva mast pozdravi vse rane. Toda ježa nismo našli veter nam je še naprej pihal v obraze in vsi smo bili videti, kakor da smo se bili pravkar priplazili skozi trnjevo ograjo.

Navzlic temu smo bili razpoloženi, ako nismo mislili na smrt Natanaela Goreja. Jakob in Tomaž Crane, Mojzes Pikle in Tim so si delili en voz in so večji del tudi ob večerih sedeli zase okrog svojega taboriščnega ognja. Tim si je skušal kar najbolj prikupiti kvekerjem, kajti slišal je govorice o poroki Harryja Wrighta s Hano Cranejevo, pa se je najbrže vprašal, zakaj — ako se lahko neko deklet iz družine kvekarjev poroči z nekim mladeničem, ki ne bo prinesel v zakon nič drugega, kakor svoji dve krepki roki — da zakaj naj bi se ne poročilo tudi z nekim drugim? Zato se je še prav posebno držal Mojzesa Pikleja, ki je imel tri sestre, godne za možitev.

Spčetka so se mi smilili štirje moški ki so posedali tako sami zase; videti so bili tako samotni in zapuščen. Zato sem šel včasih k njim ter se udeleževal njihovih resnih pogovorov, tičočih se večnoma vremena in gospodarstva. Toda opazil sem, da je imel njihov način pogovorov enako upravičenost kakor pogovori ljudi okrog mojega ognjišča, da je več načinov po katerih lahko živiš ter da je najbolje, ako ostane človek pri tistem, ki mu najbolj odgovarja. Zato sem jim kmalu voščil lahko noč ter se povrnil v svoj krog.

Tukaj je bilo največkrat jako glasno in veselo. Mike je pripovedoval vsele zgodbe iz tistih let ki jih je bil preživel na morju ter je naglo pošiljal naokrog vrč ruma, ki ga je bil dobil od slepea v Fort Outpostu in ki se je zdelo, da je neizčrpen. Simon Whistler pa nas je posvečal v raznovrstne skrivnosti ciganskega življenja. Vsakdo je vedel povedati kak dovtip in nihče ni zameril, ako so postale šale v kasnih večernih urah nekoliko robate.

Nekega večera nas je tudi Judita spravila v smeh z neko veselo zgodbo iz svojega pustolovskega življenja. Pripovedovala je, da je prenočevala neke v seniku, pa je tako dobro in trdno spala, da jo je kmet zjutraj zalotil. Očitno mu je ugajala, pa ji je rekel, naj spet leže, njemu pa naj dovoli, da se vleže k njej. Ker pa ji kmet ni ugajal, se je branila. Ko si je otesla seno z obleke in je hotela oditi, jo je jel nagovarjati: »Dekle, dam ti lepo debelo gosko. Celo jato teh ptic, ki so z glasnim gaganjem hodile po dvorišču, ga je spravilo na to misel. Ona pa je tudi zdaj odvrnila z »ne«, pri tem pa mu je ukradla polno pest žita iz vreče.

»Potem pa glej, da mi prideš čim prej izpred oči, ti potepena deklina,« je jezen zavpil kmet, »sicer pokličem stražo naj te spravi v zapor.«

Dekle se res ni dolgo poslavljal, med potjo proti glavni cesti pa je počasi sejalo žito na pot. Gosi so vneto šle za vabljivo sledjo in ko je bila Judita dovolj oddaljena, si je izbrala najdebeljšo ter iginila z njo. Na ta način je prišla zastoj do lepe goske...

Taka zgodba je precej vzpodbudila koga, da je začel z drugo; in tako še opazili nismo, kdaj je napočil čas, da se zavijemo v odeje in zaspimo, da bi bili zgodaj zjutraj pripravljeni za pot.

Zenski vestnik

O čiščenju oblek

Temne klotaste ali listraste predpasnike dolgo ohranimo, da so kakor novi, ako jih kolikor mogoče dolgo ne peremo, madeže pa sproti očistimo s tem, da jih drgnemo s toplo vodo, ki smo ji primešale skoraj na polovico kisa. Predpasnik pa zlikamo na narobni strani.

Tudi obleke očistimo madežev s tako vodo, ko smo jih preje dobro očistile prahu. V marsikaterem gospodinjstvu je to glavni pripomoček za odpravljanje madežev. Kadar pa bi pri kakem madežu to ne pomagalo, pa pride na vrsto topla milnica, v katero je pridejati malo bencina, terpentina ali salmijaka. S to vodo prekrtačimo madeže in zopet s krtačo splaknemo s čisto toplo vodo.

Kadar pa je obleka, ki si jo upamo same izlikati, je preveč zamazana, jo operemo v kostanjevi vodi. V ta namen naberejo že jeseni divjega kostanja, ga olupimo in zrežemo na listke ter posušimo. Kadar pa hočemo oprati kako volneno obleko, bodisi temne ali svetle barve, pa skuhamo dobro pest tega kostanja na 2 l vode in ohladimo, da bo mlačna. Sedaj namočimo obleko in jo dobro pretlačimo, posebno, kjer je najbolj umazana. Splaknemo jo v več vodah. Pomnite, da se v pre vroči ali premrzli vodi volnena obleka skrči. Še malo vlažno zlikamo na narobni strani, pa je videti kakor nova. Če nimamo v domači zalogi kostanja, tedaj v ta namen kupimo v drogeriji pralno korenino, ki jo uporabimo kakor kostanj.

Za kuhinjo

Lečna solata. 20 dkg leče preberem in operem ter namočim nekaj ur pred kuhanjem. Nato pokrito kuham na tesnem v slanem kropu, katerega dodam za noževco konca jedilne sode. Ko je mehka, a ne sme biti razkuhana, jo odcedim in ohladim, nato pa oblijem z oljem in kisom (zlasti dober je za to pehtranov kis), popram in potrese s drobno zrezano čebulo in petršiljem. Posebno okusno je, če lahko zraven primešam napol trdo kuhano jajce.

Rižev praženec. Riž kuham na mleku (lahko tudi umetnem), kateremu pridenem nekoliko soli in po potrebi sladkorja, dokler se ne zgosti, ne sme pa biti razkuhan. Potem ga denem hladiti. V pekači segrejem kos presnega masla, stresen vanj rižovo zmes in jo denem v pečico. Ko je praženec nekoliko opečen, ga raztrgam z vilicami kakor navadni močnat praženec in ga še malo zarumenim. Zlasti je seveda dober, ako mu morem, preden ga denem v pečico, vmešati dva ru-

Pravi vzroki glavobola nam niso še popolnoma znani. Glavobol se deli v štiri vrste: simptomatični glavobol, ki nastopa kot znak kakor bolezni; glavobol, ki se periodično ponavlja; nevralgični glavobol, ki prav za prav ni glavobol, nego nevralgija ali živčna bolečina; in slednjič migrena.

Simptomatični glavobol nastopi kot nekaj predznak nekaterih bolezni, in sicer: v začetnem stadiju infekcij ali bolezni, ki so združene z mrzlico ter pri različnih zastrupljenjih. Značilen je na primer glavobol, ki ga povzroči uživanje ponarejenih pijač. Nekatera zdravila povzročajo glavobol, medtem ko ga zopet nekatera ublažujejo. Dalje nastopa glavobol pri obolenosti važnih organov in sistemov telesa. Srčna, želodčna, in črevesna motenja povzročajo često glavobol, posebno pa bolečine trebušne votline, ki jih trpijo ženske. Glavobolu, ki ga povzroča bolezen na ledvicah, skoraj ni odpomoči. Ali je glavobol združen z ledvično boleznijo, mora ugotoviti zdravniška

menjaka, malce rozin in trd sneg iz dveh beljakov. Zraven se prileže kuhano sadje ali pa kak sadni sok.

Zeljnati zvitek. Iz pol kg moke, 4 del mlačne vode, soli in 3 žlice olja zamesim vlečeno testo, ki naj počiva približno pol ure. Medtem narežem na drobno rezance srednje veliko zeljnato glavo, zelje osolim in posodo pokrijem. Čez pol ure zelje ožmem in vržem na razbeleženo mast, na kateri sem praj zarumenila (temnorjavo) 2 žlički sladkorja, in pridenem nekoliko stolčnega popra. To zelje dušim potem do mehkega, medtem pa neprestano mešam. Ko se zelje ohladi, testo razvlečem, poskrpim z mastjo ter potrese s zeljem. Zvitek spečem potem v pečici.

Orobn nasveti

Rjaste lise na srebru odpravljaj, ako jih odrgneš z gorčnim kisom, če niso že preveč zajedene. Nato pa je treba srebro dobro poplakniti in še očistiti z milom ali s kreda.

Mehko kuhana jajca so užitna tudi še poznejšega dne, ako jih položiš ravno za 1 minuto v vrelo vodo. Postanejo skozi in skozi vroča in niso nič trdejša.

Odprava kapra ali košeniljke. Ako hočeš odpraviti to žuželko s palm, oleandrov, mirt itd., primešaj mesečni vodi 2 g žvepijenega kalija in 7½ g navadnega mila. Ako so oleandri in druge rastline preveč polne teh žuželk, postrži rastlino, kolikor mogoče in umij deblo in veje. Ako po enkratnem umivanju še ni uničena košeniljka, ponovi umivanje večkrat. Skrbno negovanje, dovolj hrane in vlažnosti in ne pretopen prostor so pogoj dobre rasti. Zabranjajo je vnaprej razvoj košeniljke.

Vzroki glavobola so različni

preiskava. Glavobol, ki ga povzročijo tvorbi na možganih, spada med najneznosnejše bolečine. Hvalabogu je to le redek primer med vzroki glavobola. Razložimo ga vsekakor po drugih znakih od prej imenovanih glavobolov.

Pomen in zdravljenje simptomatičnega glavobola je odvisno od bolezni, ki ga povzroča. Zdravnik ugotovi še več vzrokov, ki povzročajo glavobol, kakor že zgoraj navedene. K točni ugotovitvi mu pri preiskovanju pomaga še posebna značilnost glavobola, na primer: dnevni čas in druge podrobnosti začetka. Se bolj ko na glavobol pa se bo zdravnik pri ugotovitvi bolezni zanesel na druge znake pri telesni preiskavi in slednjič na analizo v laboratoriju. Če temeljita zdravniška preiskava ne najde nobene telesne motnje kot vzrok glavobola, potem je simptomatični glavobol izključen.

Periodično se ponavljajoči glavobol nima vzroka v drugi bolezni. Nekateri ljudi neprestano boli glava. V večini primerov tak glavobol ni hud. So ljudje, ki so temu podvrženi in jih pri najmanjšem vzroku rada glava boli. To je v nekaterih družinah podedovano in je nekoliko v zvezi z živčno slabostjo. Včasih boli glava po napornem duševnem delu. Tudi prenapetost oči povzroča glavobol, isto tako skrbi in razburjenje. Velika žalost, jeza posebno prepripi povzročajo često glavobol. V nekaj primerih je periodično se ponavljajoči glavobol posledica duševne razdraženosti in duševnih nasprotij.

Nevralgični glavobol je združen z obolenjem kakakega živca. Včasih ga povzroča zobobol ali tudi obolenje nosnic.

Huda migrena pride od prilike do prilike. Navadno boli le en del glave. Višek migrene povzroča bruhanje. Včasih nastopi začasno opešanje vida. Ta bolečina, ki moti živčni sistem, katere vzrok in natura sta pa neznana, je osamljena. Pod migreno trpijo ponajveč ženske. Loti se že otrok ali polodraslih deklic. Napadi se ponavljajo v menjajočih se presledkih in popustijo še le okrog 50. leta. Najboljši lek proti migreni je redno in mirno življenje. Dasi popolnoma ne izostane, niso vendar napadi tako pogosti, in bolečina je znemnejša. Mrzli obkladki in vroča kopel za noge olajšajo migreno. Večina zdravi hudo migreno z mirnim ležanjem v zastrti sobi; nekateri pa, če bolečina ni prehuda, se je skušajo iznebiti v razvedrilu in zabavi, da jo pozabijo.

Moderna zdravniška veda ima že prav uspešna sredstva proti glavobolu. Zenske imajo skoraj stalno v domači lekarni aspirin ali piramidon proti glavobolu. Vendar, kdor trpi le prehujo in prepogosto na glavobolu, naj se podvrže zdravniški preiskavi, ki ugotovi, ali ne tiči vzrok kakor kronične bolezni v navidezno nedolžnem, čeprav neprijetnem in čestokrat prav mučnem glavobolu.

Tedaj pa je neko popoldne naenkrat pričelo snežiti.

Ko smo se dopoldne počasi prebijali preko valovite, hribovite pokrajine, se je ostri veter, ki je vse dotlej bril z nezmanjšano silo, polegel. Ustavili smo se pod nekim gričem, da bi použili kosilo; kake dve uri kasneje smo dospeli do vrha griča. Jaz sem kočijazil, Judita je sedela kraj mene na vozu, Ralf in Simon Whistlerjeva pa sta hodila spredaj. Ko sta prišla cigana do vrha, sta se nenadoma ustavila in sta živahno kazala v daljavo. Malo kasneje sem videl, da leži pred nami v belo zavita pokrajina. Veter je na mah prenehal in za trenutek je nastala globoka tišina, tako globoka, da sem skoraj slišal pridušeno prasketanje, ko so kmalu nato začele padati prve velike snežinke. Dolina, ki sem jo bil pravkar še zrl pred seboj, je izginila tako naglo, kakor da bi se spustila zavesa čez njo. Niti Whistlerjevih fantov nisem mogel videti, dasi sta bila le nekaj metrov pred menoj. Tedaj je Ralf prišel bliže in rekel: »Poprej sem videl tam spodaj drevje; tja moramo. Poznam pot, šel bom pred vami.« Konji so potegnili, voz se je trudoma premikal in drdral navkreber.

Drevje, do katerega smo srečno prispeli, bi nam nudilo varno zaveje proti vetru, ki smo se tako dolgo borili z njim. Toda pred neprestano padajočim snegom bi nas mogla ščititi samo streha. Zato smo sklenili, da bomo prvič prenočili na vozovih. Ciganom se je začudo posrečilo napraviti ogenj, da smo si skuhalo kavo. Ko smo pojuzinali, se je bilo že stemnilo in ker smo bili do smrti utrujeni, smo se odpravili spat.

Vozovi seveda niso bili pripravljeni za prenočevanje. Če se ne bi bili tako nepričakovano zadržali v Fort Outpostu, bi dospeli do svojega cilja davno pred nastopom ostrejšega vremena, povrh pa je tisto leto sneg zapadel nenavadno zgodaj. Vse, kar bomo potrebovali za prvo leto, smo naložili na vozove, tako da so bili do zadnjega kotička polni robe.

Ker pa ni bila misel, da bi prenočili v snegu, prav nič vabljiva, smo se pripravili, da bi spravili zaboje in sode pod vozova. Nato pa smo si na vozeh pripravili ležišča.

»Jaz pojdem k onim preko,« je rekel Simon. »Ti Ralf, lahko ostaneš pri gospodu Filipu, dva tako velika, kot sva midva, nimata prostora v istem vozu. Lahko noč!«

Šel je in splezal na voz, kjer so se bili že namestili Jakob in

Tomaž Crane, Mojzes Pikle in Tim. V mojem vozu sta se že odpravila k počitku Andy in Mike, oba bolj majhna, trudeč se, da bi zavzela kar najmanj prostora. Zdaj je dvignil Ralf še svojo sestro na voz in jo brez posebne obzirnosti potisnil proti levi steni ter se še sam zleknil k njej. Na drugi njegovi strani je ravno ostalo še dovolj prostora zame.

Meni pa ni bilo do spanja. Ležal sem buden in razmišljal. In spet ni spet se mi je v mislih prikazovala podoba vitkih dekliških nog, oblečenih v bele nogavice, ki so tako ljubko poskakovale, ko je Judita hitela po Lindine dragocenosti; pred seboj sem videl tudi njene rdečkaste lase, vsipajoče se bujno izpod rute, pa tudi nežno belo kožo, svetlikajočo se iznad njenega zagorelega tilnika, ko se ji je bil odpel zgornji gumb na životeu...

Spomnil sem se besed, ki mi jih je takrat »Pri ukradenem runu« povedal Nataniel Gore: »Mnogo lepih oči je na svetu in včasih se najde tudi nežno srce.« Pa tudi tiste noči kmalu po Lindinem prihodu sem se spomnil, noči, ko sem pogledal v bodočnost, ko sem spoznal, kako prazno in kako samotno je življenje po zapravljeni ljubezni. Linda je bila Elijeva žena. Otrok, ki ga je nosila pod srcem, je bil Elijev. Mar naj ostanem njej na ljubo do konca svojega življenja nedolžen?

V Londonu so mi poulična dekleta včasih pošiljala zapeljive pogleda, včasih so me celo vabile s seboj, z besedami, katerih nežnost je bila že zdavnaj obrabljena. Te ženske so bile pripravljene izpregledati mojo telesno napako — zavoljo denarja. Mar bi me mogla kdaj katere ženska vabiti s seboj iz ljubezni? Ne Eli, ne Linda, ne moja brezupna ljubezen me niso oropali sreče! Moje pohabljenno telo je nosilo krivdo za to. Z dvema zdravima, krepkima nogama bi bil enakovreden tekmeč svojemu očetu. Takoj spočetka bi bil razkril Lindi svojo ljubezen, odtrgal bi jo bil od svojega očeta, lahko bi si jo vzel za ženo, kakor je storil to Eli.

Vendar sem takoj odvrnil to misel. Kaj mi pomaga to brezplodno razglabljanje? Mar se nisem tudi zdaj, ko mi je poželjenje po Juditi Whistlerjevi kakor veriga spenjalo misli in občutke — mar se nisem hranil s krivim upanjem in pričakovanjem? Kaj naj počne tako zdravo dekle z nebogljenim pohabljencom?!

(Dalje)

PO SVETU

× **Gostija nevidnih.** Prof. Mancini iz Milana je povabil na večerjo glavne predstavnike italijanske znanosti. Komaj so pa sedli za bogato obloženo in okrašeno mizo, so si gostje začudeno pomeli oči, kajti nobeden ni videl niti svojega sosedu, niti drugih gostov. Vsak gost je imel občutek, da sedi sam za mizo. Slavnostna večerja je bila pripravljena kot demonstracija zadnjega Mancinijevga izuma. Mancini je namreč izumil aparat, iz katerega se širijo žarki, ki napravijo človeka nevidnega. Ti žarki delajo človeškemu očesu nevidno vse, ker prodirajo, ter so popolni žarki X, ki delajo nevidno samo meso, dočim delajo Mancinijevi žarki nevidne tudi kosti. Poskus je učinkoval na zbrane učenjake tem bolj, ker so zdaj pa zdaj videli stole, ne pa na njih sedečih ljudi. Gostje niso ničesar čutili in tudi zavedali se niso, da so izpostavljeni učinkom novih žarkov. Italijanski učenjak je dal svoj izum patentirati. Z njim se bodo dali po sedanji vojni doseči zlasti na gledaliških odrih sijajni učinki. Sicer pa odpirajo žarki še nešteto drugih zapeljivih možnosti. Pomislimo samo, kako dobrodošel bi bil tak aparat v žepu zakonskega moža, ki jo hoče kdaj popihati »na sejo« ali če ga zasači žena v objemu druge. Kar pritisnil bi na gumb in naenkrat bi ga ne bilo. Vsaj ženin oči bi ga ne videle.

× **Remingtonove tvornice zasežene.** Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada zasegla tvornice za izdelovanje precizijskih strojev »Remington«. Tvornica, ki je delala mnogo prepočasi, fabricira zdaj precizijske instrumente za ameriško vojno mornarico in dela pod nadzorstvom države.

× **»Moja lastnina«.** Tako se glasi naslov knjižice, katere nabavo priporočajo nemški listi prevajalcem nemških mest spricho pojačanih terorističnih napadov tujih bombnikov na nemško državno ozemlje. V knjižico te vrste naj vpiše vsak posameznik vse svoje reči, tako da predstavlja ta knjižica nekakšen inventarni seznam vsakega nemškega državljanina. Knjižica »Moja lastnina« je izšla v dveh nakladah, v prvi nakladi za manjša stanovanja, v drugi pa za večja.

× **Vedno več jetike na Angleskem.** Glasgowski mestni zdravnik dr. Stewarts Mallow objavlja v listu »Glasgow Herald« poročilo o zdravstvenem stanju tega mesta in prilaže do zaključka, da se jetika v njem vedno bolj širi. Zadnjih deset let pred izbruhom sedanje vojne je znašalo povprečno število smrtnih primerov zaradi jetike 1600 na leto. L. 1941 se je število smrtnih primerov zaradi tuberkuloze zvišalo na 1900, naslednje leto je doseglo 2100, letos pa je smrt zaradi jetike pokosila že 2600 oseb.

× **Novi šef japonskega informacijskega urada.** Za novega šefa japonske obveščevalne službe je bil imenovan Sadao Ijui, ki je že prevzel svoje posle.

Valobrat:

Neverjetna, a resnična

Veliko senzacijo smo imeli takerat pri nas. Botrček nas je bil obiskal. Krstni botrček naših dveh nadbudnežev — triletnega in šestletnega državljanina. Iz dežele Hrvatske je bil prispel, botrček, iz belega Zagreba, takorekoč. Pritresel je aseboj kar pol vagona kolačev, fig. tržaskih keksov, čokolade in bombonov, avto, voz, konjičke in vozičke, da celo harmoniko in vlak... Prav, kakor na Miklavževo.

Sijajno smo se imeli ves večer. Nemoteno so potekali razgovori zabavni. Bilo je smeja, radosti, vriska, krika polne koše, dokler ni udarila ura slovesa.

Čudno naključje je hotelo — kdo bi razjasnil temna pota usode — da je botrček v predsoblj zašel. Napačna vrata je pač odprl: namesto na stopnišče, v... no, saj si lahko vsakdo misli.

»Ker sem že tu, naj bo« — si misli botrček in zaklene vrata. Toda, joj! Ključ se zaskoči, botrček ne more ven...

Da, da: lop, past, zagrm, botrček se v pasti kleso drži...

Mi vsi v skrbeh, nadbudneži pa v divji smeh. Čas hiti, botrčku pa se na vlak mudi.

Skratka: traraaa... traraaa! Senzacijaaa!

Kaj vse smo ukrenili, da bi ubogega botrčka rešili! Dali smo mu celo smrtno nevarno nasvet. Da, prav prijazno in čisto natanko smo ga poučili:

»Botrček,« smo rekli, »splazi se na okenček, zavilhtl se z vsaj siloj« — tako smo rekli —

Nevidna pisalna sredstva

V sedanji vojni je v Nemčiji izšla knjiga, katere pisec je nemški poročnik Bauermeister, šef nemške poročevalske službe na vzhodni fronti za časa prve svetovne vojne. V njej opisuje delavnost poročevalskih agentov. Poročnik Bauermeister je namenoma pred prvo svetovno vojno nekaj let živel v Petrogradu, kjer je delal za nemški generalni štab. Široka ruska javnost je to spoznala šele iz procesa proti Mjasojedovu, ko je neki ruski časopis začel odgrinjati zavese s tega tajinstvenega človeka. Bauermeister je imel namreč prav dobre zveze z ruskim načelnikom poročevalske službe v deseti armadi Mjasojedovim, katerega so nato obtožili veleizdaje in tudi obsodili na smrt. 18. februarja 1915 je bil Mjasojedov obešen. Bauermeister pa je bil v odsotnosti obsojen na smrt, ker se mu je posrečilo pravočasno pobegniti. Pisec knjige popisuje načine in trike vojnih polzvedovalcev in njih usodo. O njih pravi, da so skoraj vsi končali z nasilno smrtjo.

NEVIDNA »ČRNILA«

Nevidna črnila so igrala v prvi svetovni vojni največjo vlogo. Bila so tudi najnevarnejša sredstva, proti katerim se je bilo težko boriti. Najenostavnejša so nevidljiva črnila iz limonovega soka in vlage. S takim sredstvom napisane besede se dajo prebrati, če se segreje papir. Vendar se ta način v vojni ni uporabljal. Vohuni so takoj v začetku svetovne vojne poznali in imeli posebna svoja nevidna pisalna sredstva. Čim dalj je trajala vojna, tem ostrejša je postajala vzajemna borba za to, da se eden ko drugi branijo tega nevarnega sredstva. Ti so si belili glave, kako bi našli zopet novo sredstvo. Prav enako so se trudili na nasprotni strani, da na eni strani naredijo to »črnilo« vidno, na drugi strani pa spet sami iznajdejo novo.

Neposredno na fronti so ta tajna »črnila« igrala posebno veliko vlogo. Njih torišče je bilo prvo zaledje, odkoder so prihajala potrebne vesti o sestavljanju novih vojaških oddelkov, o novih iznajdbah na področju topništva in kemije. V čisto zasebnem pismu, ki je bilo poslano v kako nevtrarno deželo v inozemstvo, so bile med običajnimi vrstami napisane tudi vrste z nevidnim »črnilom«. Kontrašpijonaža seveda ni mogla povsem točno pregledovati take pošte, niti pregledovati vsakega časopisa, ki je bil poslan v inozemstvo, ker bi bilo vse to preveč zamudno. Ko so Nemci od svoje strani pripravljali kak napad, so zadržali vso pošto, ki so jo ali pisali vojaki domov, ali njih svojci na fronto. Da pa vojaki tega ne bi opazili, so jim pošto razdelili takoj, čim je bil tisti napad izvršen. Tak ukrep se je med vojno pokazal kot zelo umesten. Ne samo navadni vojaki, tudi častniki niso slutili, kako veliko škodo utegnejo prizadeti s tem, če svojim domačim poročajo mimogrede kaj o pripravah. Njih svojci so to pripovedovali brez kake zle namere dalje, s tem se je seveda širilo, dokler tega ni slišal kak vohun.

V času vojne je prihajalo z obeh strani mnogo vesti, ki so bile napisane z nevidnim »črnilom«, ne da bi bili agenti prijeti. Če so katerega od

njih prijeli, se prav lahko trdi, da je bila kriva njegova nepazljivost. Tako navaja Bauermeister v svoji knjigi, da je neki profesor pogosto oddajal na pošti v Frankfurtu ob Meni časopis za nekega človeka v Švici. Poštni uradnik je to opazil. Časopis so vtaknili v fotografski razvijalec in že po nekaj minutah se je pojavil na robu tekst, ki je postajal vedno bolj črn. Ta neprevidni profesor je moral biti zraven še zelo pedanten človek, ker je vsako svojo poročilo zaznamoval s tekočo številko. Časopis, s katerim so ga odkrili, je nosil tekočo številko 71. Oblasti so bile iznenadene, kajti 70 poročil je šlo v Švico, ne da bi oblasti mogle to dognati. Profesorja so aretirali in ga ustrelili, ker je bil tako nepreviden, da je prepogosto in vedno na isti naslov pošiljal časopise... Gotovo je, da je šlo takih pošilk neštevilno preko meje, ne da bi mogle postati oblasti nanje sploh pozorne. Agentom, ki delajo daleč za zaledjem, je bilo treba pošiljati obvestila, pisana z nevidno pisavo, preko zelo zaupnega in zanesljivega človeka. Bauermeister je imel take ljudi v Petrogradu, Moskvi in Kijevu, ti so svoja obvestila pošiljali preko Stockholma, Kodanjske in Osla. Tamkaj so bili posebni posredniki, ki so ta pisma pošiljali v Berlin na razne naslove.

NAJNEVARNEJŠE, A NAJUSPEŠNEJŠE SREDSTVO

Ko so se sestavljali novi oddelki za fronto, ali kadar je šlo za kake novosti vojne tehnike, je bila ta dolga pot obvestil seveda brez koristi. Pot je namreč trajala običajno deset dni. Bauermeister jih je vedno zasledoval in dognal, da od 80 le dve nista prišli na pravi naslov. Došla pisma je potem kopiral na fotografske plošče, da je že po nekaj minutah izstopil tajni napis med vrstami nedolžnega pisma. Če je bil agent oprezen, je mogel na ta način delati ves čas vojne, ne da bi se izpostavil nevarnosti. Najtežje je bilo agenta preskrbeti s takim nevidnim »črnilom«. Če so kakega človeka zalotili, da je imel pri sebi tako pisalno sredstvo, ga je seveda čakala smrt na vesalih. Zato je moral biti tisti, ki je poročevalce oskrboval s takim sredstvom, še bolj več, kakor pa oni sami. Pisati pa je bilo treba s kar najbolj mehkim peresom, da se papir pri tem ni odrgnil. Papir, ki je imel kako prasko, je bil takoj sumljiv in so ga oblasti takoj preizkušale v fotografski kopeli. V začetku prve svetovne vojne so pisali taka obvestila tudi pod poštnimi znamkami. Vendar se je na ta način dalo kaj malo napisati in so zato to kmalu opustili. Prav gotovo je, da vohuni tudi v sedanji vojni uporabljajo tajno pisalno sredstvo, ker je to eno najbolj nevarnih in doslej najbolj uspešnih sredstev. Toda nemška kemija je na tako visoki stopnji in je polzvedovalna služba tako dobro organizirana, da imajo sovražni vohuni gotovo le malo uspehov.

OGNJENIK

»Tvoj sinček je danes zelo blede!«

»Igral se je ogenjenik. Najprej je kadil, potem je pa bruhal.«

»okrog vogla do drugega okenčka, pa boš priplezal, kakor čez Konja-Presedilja, skozi shrambo nazaj do nas.«

Zadnja bilka je bilo to, za katero smo se obesili, in nič hudega si nismo mislili pri tem.

Otroci pa tedaj v jok: »Za boga, ne, čez Konja ne! To je nevarna tura.«

Pa res ni šel čez »Konja«, k sreči je bilo okno preozko za botrčkov trebušček in tako se pri najboljši vojni ni mogel v nevarnost podati.

Šele moji vlomski spretnosti se je nazadnje posrečilo rešiti ga iz mučne ječe.

Trenutek zadnji privihrali smo na kolodvor. Ujeti vlak za rep in botrček je srečen jadral na Hrvatsko...

V naš dom se je naselil zopet blažen mir. Posledic ta nezgoda ni bila zapustila kdovekaj — niti za majhen potres ne. Ko je ključavničarski vajenec opravil moje razdejanje v red in nam dal jamstvo popolne varnosti glede zaskočitve ključa, se je začel zopet redni promet in mirno plavala je naša barka... Pozabljena je bila katastrofa. Zob časa je bil docela zabrisal vse tozadevne sledove.

Kar doženemo lepega dne, da je izginil ključ — tisti usodepolni ključ... Kam neki ga je hudimani odnesel? Začelo se je izpraševanje, ugibanje, iskanje, sumničenje, mrmranje, nazadnje jeza, žolč...

Ker so vsi odrasli krivdo zanikali in ker je starejši, šestletni nadbudnež odločno izjavil, da nima pojma o tej stvari in da se sploh čudi, kako in zakaj njega mešamo v to zadevo, je padel sum na najnedolžnejše bitje pod streho, na triletnega nadbudneža. In res smo napeljali niti preiskave v to smer. Vzeli smo možaka v pretres in uspeh

je bil porazen, da, lahko rečem, naravnost porazen. Kakor je bil namreč starejši ogorčen, zakaj ga sploh vlačimo v to zadevo, tako se je mlajši, triletni, najnedolžnejši pri hiši, čutil užaljenega, zakaj se nismo takoj nanj obrnili.

In brez ovinkov, junaško je priznal svoje dejanje.

Takole je teklo zasliševanje:

»Kje je torej ključ?«

»V Črnem morju.«

(Črka »e« mu namreč še ni šla natanko po predpisih z jezika.)

»Kako v Črnem morju? Kako pa je prišel tja?«

»Kako? Vigu sem ga!«

»V Črno morje?«

»Ne.«

»Kam pa?«

»V stanišče.«

»Potem pa ni v Črnem morju.«

»Je.«

»Kako to?«

»Včelaj sem ga v igu v stanišče. Ponoči je šel v Ljubljano, iz Ljubljane v Donavo in zdaj je že v Črnem morju.«

Ostrmeli smo vsi liki Lotova žena. Kdo tudi ne bi! Utemeljitev je bila očitna, znanstvena. (Spomnil sem se, da sem bil nekoč starejšemu, šestletnemu nekaj iz vodoslovja razkladal.)

Toda še je bilo treba razgonetiti vzrok tega črnega zločina. Namrščim obrvi in iznova se začne krvava rihta.

»Zakaj pa, zakaj prijateljček, si ga vrgel v Črno morje?«

»Ali ni botelček včelaj pisav, da plide na obisk?! No, vidiš, prijateljček, zato!«

SMEŠNICE

PROFESORSKA

»Zakaj delate tako žalostne obraze, gospod profesor?«

»Naočnike sem založil in zdaj jih ne morem prej poiskati, preden jih ne najdem.«

SEPAVOST

Zamišljen profesor je hodil z eno nogo po tla-ku, z drugo nogo po jarku. Pa ga je srečal prijatelj in ga vpraša po zdravju. Profesor mu je odgovoril:

»Zdama sem šel čisto zdrav, zdaj pa ne vem, kako to, da že pol ure šepam.«

BOLISA RESITEV

»Posodi mi sto lir. Denarnico sem pozabil doma.«

»Tu imaš eno liro in se s tramvajem pelji po-
njo!«

NESPORAZUM

»Gospa: »Micka, drevi bomo imeli inenitne go-
ste, zato vas bom klicala Marya.«

Micka: »Razumem, gospa. Kako naj pa jaz vam rečem?«

Gospa: »Trapa!«

Micka: »Dobro, gospa!«

»VEČNO TVOJ«

»Obtoženi, zakaj niste oddali dragocenega pr-
stana, ki ste ga našli? Mar ne veste, da je tako
ravnjanje utaja nadene stvari?«

»Vem, gospod sodnik, toda na notranji strani
prstana je vrezano: »Za večno tvoj!« Nu, pa sem
ga obdržal.«

Z ZDRUŽENIMI MOČMI

Gospodinja: »... Se na nekaj vas moram opo-
zoriti, preden vas sprejemem v službo: moj mož
zna biti včasih precej sirov!«

Nova kuharica: »Ampak, gospa! Saj sva ven-
dar dve!«

VZORNO GOSPODINJSTVO

Gospa (služkinja): »Liza, prinesite mi iz ku-
hinjske omare petrolejsko steklenico, ki ima na-
pis »Kise. V njej mora biti malinovec... ampak
poduhajte prej!«

LASJE

Janko: »Moja žena ima krasne lase; kadar si
jih razplete, ji padajo do gležnjev.«

Marko: »Moja ima še mnogo leše; kadar jih
razplete, ji padejo na — tla.«

DVOM

Mati: »Kaj se pa tako kislo držiš?«

Hči: »Oh, plesavec mi je venomer na kurja oče-
sa stopal.«

Mati: »Zakaj mi pa nisi tega povedala?«

Hči: »Ko pa nisem vedela, če se jih spodobi
imeti.«

SUMLJIVO ZNAMENJE

Kmet sosedu: »Kaj Brencetevoga Tineta si vzel
v službo? Lepo si nasedel! Če ti ta tri dni nič ne
ukrade, dobi krč v prste!«

ZAUPANJE V ZDRAVNIKA

Sorodnik iz mesta: »Kako da niste poklicali
zdravnika?«

Kmet: »Veste, na zdravnike ne damo dosti; ra-
je umiramo naravne smrti.«

DVOJKA

»Gospod Milan, ali je res, da sta z vašo sestro
dvojčka?«

»Da, pri rojstvu sva bila dvojčka, a sedaj je
ona deset let mlajša od mene.«

KRITIKA

»Ali se vam ne zdi, da ta dama s čustvom po-
je?«

»Bežite, bežite! Ko bi imela kaj čustva, ne bi
pela!«

PO SVOJE

Učitelj: »Janezek, ponovi pregovor, ki sem vam
ga včeraj povedal.«

Janezek: »Se ne more spomniti in učitelj mu po-
maga: »En oče laže prečvi sedem otrok, nego...«

Janezek hitro vpade: »Nego en otrok sedem
očetov.«

SAJ SE DA POMAGATI

Gost: »Vino ima nekak postranski okus! Mi-
slim, da zamašek ni bil dober!«

Natakarček: »Prinesem takoj drug zamašek!«

PES?!

Janez: »Človek, saj ti si ves razpraskan!«

Jaka: »Veš, zadnjič sem prišel pozno domov,
pes me ni poznal in mi je v obraz skočil...«

Jaka: »Poslušaj, prijatelj, od takega psa bi se
jaz dal ločiti!«

NEKAJ VESELEGA

Mati: »Ti porednež, dedek je tako bolan, ti pa
razgrajaš! Sedi k dedku in mu povej, kaj prav
veselega!«

Janezek: (sede kraj dedka): »Dedek, ali bo pri
tvojem pogrebu tudi igrala godba?«

NA PREDAVANJU

Zdravnik predava: »To zdravilo uporabljajo že
nad 50 let in še nikdar ni bilo slišati proti njemu
pomislekov. Kaj nam to dokazuje?«

Eden izmed poslušalcev vzklikne: »Dokazuje,
da mrlič ne morejo govoriti!«

RAZLIČNO NAZIRANJE

Mama: »Veš kaj, Tonček, spet imaš tako slabo
sprichevalo.«

Tonček (ji vpade v besedo): »Kako si čudna,
mama. Gospod učitelj je pa rekel, da je zame še
predobro.«

VEČJA NESREČA

Prva: »Moj mož je imel nesrečo. Povožil ga je
avtomobil in ga močno ranil.«

Druga: »Moj mož si je pa v medenih tednih s
cigaro tako opekel ustnice, da me ni mogel tri
dni poljubovati!«

DOBER RAZLOG

Žužnjak: »Gospod, zakaj me ves čas tako strmo
gledate?«

Modrijan: »Jaz vas prav nič ne gledam, pač pa
vi mene!«

Žužnjak: »Ne, ne, gospod, jaz vas ne gledam,
ampak vi mene!«

Modrijan: »I, glejte si no! Če me ne gledate,
kako pa neki vidite, da vas gledam?«

Križanka št. 41

Vod. ravno: 1. ocenjevalec, presojevalec (tujka),
6. poziv k molku in miru, 9. umetno gnojilo, 15.
del telesa nekaterih živali; otekline po udarcu, 16.
bolezen, 19. jezero v Aziji, 20. ozirani zamek, 21.
igralna karta, 22. hoteli, imeti namen, 24. ljubo-
valna oblika ženskega imena, 26. slepm, gojku-
fani, 28. uslužbenka velikih modnih podjetij, 30.
nauk, zastopani nazor (tujka, množina), 32. pri-
čakovanje, hrepenenje, 33. mesto ob Jadranu (na
Balkanu), 35. dolžan; spet, združen, 37. drzno, po-
gumno, 38. arabski žrebec, 39. enota evropske de-
narne veljave, 40. prav tako, prav toliko vredno,
41. zemlja, ljudje, sploh vse, kar nas obdaja, kar
živi, 42. italijanski spolnik, 44. oziralni zamek,
46. tatarski poglavar, 47. alkoholna pijača, 49.
zveza, spoj, 51. del života, 53. podredni veznik,
54. nasilno okraden, 56. določene barve, 58. del
japonske ženske obleke, 60. domača žival, 62. gr-
ška črka, 63. premražen, 65. žensko ime (mno-
žina), 68. predlog, 69. kemični znak za srebro,
70. kvartaški izraz, 71. izmозgavati, zahtevati vi-
sok oceno, 73. ljubitelj (tujka), 76. kemična prvi-
na, 78. majhna skupina ptic, 79. okrogle metle, 80.
turški minister, 81. način, vedenje, obnašanje (tuj-
ka), 82. nedoločni spolnik v romanskih jezikih, 83.
podoba, določena obleka, 84. slovenski učenjak,
Prešernov prijatelj, 85. žensko ime, 87. drag ka-
men, 89. pol cené, 90. svetopisemska oseba, 91.
podredni veznik, 92. deli kite, posamezni trakovi,
žarki 93. velika kača.

Navpično: 1. domača žival, 2. padavina, 3. vas
pri Ljubljani, 4. posedujem, 5. vprašalnica, 6. dvo-
je, nekaj, 7. vzrok, povod za moralni odpor, 8. va-
raždinsko tekstilno podjetje, 9. telesni stražniki,
verni spremljevalci (tujka), 10. romanski spolnik,
11. žensko ime, 12. prislov kraja, 13. odličien, iz-
bran, 14. nikalna oblika pomožnega glagola, 17.
napoved smeri, 18. moško ime, 20. vrsta ženske
obleke, 22. privlačen, zanimiv, razburljiv, zahte-
vač vae sile, 23. v pikli, 25. rimski vojskovodja,
27. določene barve, 29. svetopisemska oseba, 31.
iste vrste, skupen, soglasen, 33. mesni izdelki, 34.
kazalni zamek, 36. žensko ime, 37. bog slovan-
skega bajeslovja, 39. književniki, leposlovci (tuj-
ka), 41. kmalu, 43. osebni zamek, 45. pripovedno
pesništvo (tujka), 47. zdravilo, mazilo, 48. obrok
hrane, 49. kratka za sledeči, 50. ponvica na treh
nogah, 52. oblika pomožnega glagola, 53. nabiral-

ke medu, 55. polom, izguba, 57. moško ime, 59.
oblika pomožnega glagola, 61. prazen, znotraj ne-
izpolnjen, 64. bitka, 66. brišem, drgnem, 67. pred-
nica Ljubljane, 72. ranocelnik, zdravnik, 74. v
rami, 75. krsta, truga, 76. debel, okrogel kos sti-
njene, mehke snovi, 77. azijska država, 80. pre-
vozno sredstvo, 81. v omari, 82. nade, 84. podredni
veznik, 86. predlog, 87. osebni zamek, 88. okraj-
šano tuje žensko ime.

RESITEV KRIŽANKE ŠT. 40.

Vod. ravno: 1. kromanje, 7. ko, 9. postopek, 16.
barji, 17. nebo, 19. speča, 20. trahom, 21. belica,
23. omejen, 24. Nero, 26. il, 27. vera, 29. runo,
32. strahovati, 35. cccc, 37. opali, 39. Inn, 40. Ala,
41. griva, 42. Ide, 44. ograja, 47. bok, 48. prekop,

49. lege, 50. jednota, 51. ali, 52. šikana, 54. obi,
55. pitni, 57. lej, 58. Ero, 60. Atena, 63. ikra, 64.
delegacija, 68. imam, 69. svod, 70. ol, 71. jeza,
73. kovati, 75. arnika, 78. Ararat, 80. Egoni, 82.
ajda, 83. tnala, 84. renegati, 85. aa, 86. špediter.

Navpično: 1. katero, 2. obalna, 3. mah, 4. Aron,
5. Nimes, 6. jji, 7. kelih, 8. obilo, 10. os, 11. spori,
12. tema, 13. oče, 14. pajaci, 15. Krnica, 17. ne,
18. oc, 21. bomo, 22. Avala, 25. rti, 28. eta, 30.
upornik, 31. olkana, 33. Anglije, 34. vajenec,
35. crkniti, 36. cvetana, 38. idoli, 41. godba, 43.
epi, 45. rek, 46. aga, 47. beo, 52. Selda, 53. arija,
55. pisiker, 56. Traven, 57. Leo, 59. oje, 61. emirat,
62. amater, 64. Dvina, 65. gonja, 66. Alida, 67.
Azana, 69. stog, 72. Arad, 74. age, 76. Ra, 77.
ka, 79. ali, 81. it, 83. tp.